

*nauczaj
lepiej*

Język Niemiecki

cena **25,00** zł
(w tym 5% VAT)

Pismo wydawane pod patronatem
Goethe-Institut w Polsce

praktyczne, profesjonalne, na wszystkie poziomy nauczania

Dydaktyzacja spotu
nt. dewastacji lasów
tropikalnych –
zastosowanie metody
Sandwichverfahren

Reguły prawidłowej
segregacji śmieci –
gra dydaktyczna

Rozwijanie sprawności
mówienia i pisania
kreatywnego
z wykorzystaniem
nowego słownictwa

Nazwy obywateli
krajów europejskich
– **ćwiczenia**
długich
samogłoskami

Copyright © by Josef Raabe Spółka Wydawnicza Sp z o.o. Warszawa 2014

Filme im DaF – Unterricht

- **Rettet die Wälder!**
- **Klimawandel, Erderwärmung, Flutkatastrophen...**
- **Umweltfreundlich europaweit...**
- **NATUR PUR**

Instalacja:

1. Włóż płytę CD do napędu – program uruchamia się automatycznie.
2. Jeśli program nie wystartuje automatycznie, uruchom z płyty plik niemiecki.exe.

CD-ROM wersja PC Win98/ME/2000/XP

Filmy, nagrania audio i karty pracy Film został udostępniony przez Greenpeace e.V. Germany z siedzibą w Hamburgu Nagrania dźwiękowe zostały wykonane przez TR Studio Warszawa

pismo dla nauczycieli i lektorów języka niemieckiego
**nauczaj
lepiej** **Język
Niemiecki** 1/2014
praktyczne, profesjonalne, na wszystkie poziomy nauczania

Umweltschutz

**24 Stunden
geöffnet.**

82100301403001

ISSN 1896-5849

9 771896 584400

STWORZONE DO **NOWEJ MATURY**

W pierwszej klasie do pracy z uczniami **wyberz podręcznik FOKUS**.
W klasie maturalnej wprowadź do akcji **ABITUR – podręcznik z repetytorium**.
Dzięki temu **doskonale przygotujesz do matury** uczniów zainteresowanych językiem niemieckim, a z całą klasą w ciekawy sposób **zrealizujesz podstawę programową**.

Szukasz praktycznych informacji o nowej maturze? Spotkajmy się na konferencjach!

- **WYKŁADY EKSPERTÓW** – uczestników prac nad nową maturą
- **WARSZTATY** w języku niemieckim

Informacje o terminach konferencji: wsip.pl/nowa-matura

Dla uczestników konferencji
zadania
do **NOWEJ MATURY**
gratis

WYDAWNICTWA
SZKOLNE
i PEDAGOGICZNE

wsip.pl | infolinia: 801 220 555

OD REDAKCJI

Drogie Czytelniczki, Drodzy Czytelnicy!

Niekorzystne zmiany powstające w środowisku naturalnym dokonują się na skutek ludzkich działań. Bodziec do wywołania refleksji uczniów dotyczącej zarówno konsekwencji wynikających z nieracjonalnego gospodarowania zasobami środowiska, braku troski o otaczającą nas przyrodę, jak i planowania działań zapewniających poprawę jakości życia mogą stanowić prezentowanie w bieżącym zeszycie *Nauczaj Lepiej-Język Niemiecki* materiały.

O tym, jak zmotywować uczących się do zaangażowania w działalność proekologiczną pisze Sebastian Chudak w artykule *Rettet die Wälder!* Autor prezentuje w nim propozycję dydaktyzacji dwuminutowego filmu o tym samym tytule, który porusza problem bezmyślnego niszczenia lasów tropikalnych.

Z kolei Elżbieta Dziurewicz przygotowała bogaty zestaw ćwiczeń poszerzających leksykę z zakresu ochrony środowiska, który znajdziecie Państwo w materiale zatytułowanym: *Umweltfreundlich europaweit... czyli co możemy zrobić, aby chronić środowisko*. Na szczególną uwagę zasługuje tu gra *Mülltrennung*, dzięki której uczący się będą mieli okazję poznać reguły prawidłowej segregacji śmieci.

Obejmując ten sam zakres leksykę można przećwiczyć z podopiecznymi w oparciu o materiały z ćwiczeniami autorstwa Agnieszki Pawłowskiej, zatytułowanymi: *Klimawandel, Erderwärmung, Flutkatastrophen... – Über böse Überraschungen, die sich der Mensch selbst bereitet*. Również i tym razem w naszym zeszycie nie zabrakło zestawów egzaminacyjnych dla osób przygotowujących swoje grupy do matury. W „*NATUR PUR*”... czyli jak opowiadać o przyrodzie na maturze ustnej – Magdalena Górczak przedstawia trzy zestawy z kartami pracy. Przede wszystkim mogą być wykorzystane w całości do treningu sprawności mówienia przed ustnym egzaminem dojrzałości, natomiast zawarte w nich pojedyncze ćwiczenia nadają się do kontekstualizacji wiedzy z omawianego zakresu tematycznego.

W poszukiwaniu wiedzy i materiałów do tematu *Wetter, Klima und Klimawandel/Umweltschutz im Alltag* pomocne będą wskazówki umieszczone przez Sebastiana Chudaka w artykule: *Umweltschutz im Alltag... mit der Maus*. Kierują one do serwisów internetowych poświęconych ekologii w życiu codziennym.

Życzę Państwa miłej lektury bieżącego zeszytu!

Renata Rybarczyk
Redaktor Naczelna

Spis treści

4. *Rettet die Wälder!... czyli o tym, jak zmotywować uczniów do zaangażowania się w działalność proekologiczną*
Sebastian Chudak
15. *Klimawandel, Erderwärmung, Flutkatastrophen... – Über böse Überraschungen, die sich der Mensch selbst bereitet*
Agnieszka Pawłowska
24. *Umweltfreundlich europaweit... czyli co możemy zrobić, aby chronić środowisko*
Elżbieta Dziurewicz
38. „*NATUR PUR*”... czyli jak opowiadać o przyrodzie na maturze ustnej
Magdalena Górczak
47. *Umweltschutz im Alltag... mit der Maus... czyli o serwisach internetowych poświęconych ekologii w życiu codziennym*
Sebastian Chudak

Rettet die Wälder!

... czyli o tym, jak zmotywować uczniów do zaangażowania się w działalność proekologiczną

Temat ochrony środowiska jest jednym z tych tematów, które w podręcznikach do nauki języka niemieckiego poruszane są stosunkowo często. Najczęściej jednak autorzy podręczników ograniczają się do omówienia sposobów dzielenia odpadów. Czasami znaleźć można też teksty poruszające problem tzw. efektu cieplarnianego i związanych z nim zmian klimatycznych. Temat ten rzadko poszerzany jest o inne istotne i interesujące wątki. Wszystko to skutkuje tym, że motywacja uczniów do zajmowania się na lekcjach języka obcego tak ważnym zagadnieniem, jak ochrona środowiska, jest nierzadko minimalna. Chcąc zmienić ten stan warto zastanowić się nad tym, o jakie zagadnienia można poszerzyć spektrum tematów omawianych na lekcjach i w jaki sposób je zaprezentować.

Dobrym sposobem będzie z pewnością wykorzystanie materiałów audiowizualnych, których użycie w procesie dydaktycznym – co potwierdza wiele badań – w szczególności pozytywny sposób wpływa na motywację i aktywność uczniów. O możliwościach wykorzystania materiałów filmowych pisaliśmy na łamach „Nauczaj lepiej” już kilkakrotnie, m.in. w poświęconym całkowicie temu tematowi zeszycie nr 1/2013 (gdzie znaleźć można m.in. propozycje dydaktyczne do filmów krótkometrażowych „Das grenzenlose Haus”, „The Piano” i „Die Kunst des Spickens”) oraz w zeszycie nr 3/2013 (gdzie znaleźć można scenariusz lekcji z wykorzystaniem filmu „Kiel bewegt sich. Kiel lebt. Kiel führt”). Tym razem proponujemy Państwu krótki film reklamowy. Nie chodzi tu jednak o reklamę produktów czy usług, a o tzw. reklamę społeczną (ang. *social ad*), której celem jest wywołanie zmian pożądaných społecznie. Trwający niewiele ponad dwie minuty spot „Save the forests” (niem. „Rettet die Wälder”), który wyprodukowany został przez organiza-

cję Greenpeace, ma na celu uwrażliwienie widza na problem nasilającej się dewastacji lasów tropikalnych². Lasy te znikają z powierzchni ziemi w zastraszająco szybkim tempie. W efekcie kurczy się przestrzeń życiowa wielu gatunków zwierząt, które w niektórych przypadkach są nawet zagrożone wymarciem. Autorzy filmu podejmują próbę wpłynięcia na empatię widza, pokazując w pierwszych sekundach swojego spotu, jakie skutki ma atak na dom zamieszkiwany przez ludzi i zwracając uwagę na to, że las to dom zwierząt i że nie da się go tak łatwo odtworzyć jak domy ludzi. Więcej informacji na ten, jakże ważny i interesujący temat znaleźć można np. na stronie internetowej www.abenteuer-regenwald.de, na której umieszczono podane w przystępnej formie informacje dotyczące lasów tropikalnych i zagrożeń dla nich, które związane są z działalnością człowieka (por. także inne strony WWW, które polecamy w rubryce „Mit der Maus”). Informacje zebrane w rubrykach „Wissen” i „Bedrohungen”, rady dla obrońców środowiska w rubryce „Regenwald retten” lub gry i zabawy proponowane w rubryce „Spiel & Spass” z pewnością ułatwią przygotowanie lekcji.

cję Greenpeace, ma na celu uwrażliwienie widza na problem nasilającej się dewastacji lasów tropikalnych². Lasy te znikają z powierzchni ziemi w zastraszająco szybkim tempie. W efekcie kurczy się przestrzeń życiowa wielu gatunków zwierząt, które w niektórych przypadkach są nawet zagrożone wymarciem. Autorzy filmu podejmują próbę wpłynięcia na empatię widza, pokazując w pierwszych sekundach swojego spotu, jakie skutki ma atak na dom zamieszkiwany przez ludzi i zwracając uwagę na to, że las to dom zwierząt i że nie da się go tak łatwo odtworzyć jak domy ludzi. Więcej informacji na ten, jakże ważny i interesujący temat znaleźć można np. na stronie internetowej www.abenteuer-regenwald.de, na której umieszczono podane w przystępnej formie informacje dotyczące lasów tropikalnych i zagrożeń dla nich, które związane są z działalnością człowieka (por. także inne strony WWW, które polecamy w rubryce „Mit der Maus”). Informacje zebrane w rubrykach „Wissen” i „Bedrohungen”, rady dla obrońców środowiska w rubryce „Regenwald retten” lub gry i zabawy proponowane w rubryce „Spiel & Spass” z pewnością ułatwią przygotowanie lekcji.

Tipp von
der Maus

Materiał tego typu, jak proponowany przez nas spot Greenpeace, ma z dydaktycznego punktu widzenia wiele zalet: Ze względu na swoją długość świetnie nadaje się do pracy na choćby jednej 45-minutowej lekcji. Ze względu na poziom trudności użytego w nim słownictwa i struktur gramatycznych doskonale nadaje się nawet do pracy z uczniami o biegłości językowej B1. Aby osiągnąć optymalne wyniki w pracy z nim, warto jednak

¹ Dr Sebastian Chudak jest adiunktem w Instytucie Filologii Germańskiej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

² Dziękujemy panu Martinowi Buhk i reprezentowanemu przez niego Greenpeace e.V. Germany z siedzibą w Hamburgu za wyrażenie zgody na wykorzystanie filmu „Save the forests” na potrzeby niniejszego artykułu.

zastanowić się nad sposobem jego prezentacji. Z całą pewnością dobrym pomysłem będzie tu zastosowanie tzw. *Sandwichverfahren*, tj. prezentacji fragmentów filmu w połączeniu z pracą z tekstem i zadaniami do treści filmu. Przyczynia się to bowiem do intensyfikacji pracy z materiałem filmowym, stymuluje procesy, które przez psychologów określane są jako procesy top-down i których efektem jest antycypowanie przez uczniów treści prezentowanych im na ekranie. W trakcie prezentacji filmu warto też oddzielać dźwięk od obrazu. Ułatwia to recepcję (mniej bodźców wymagających przetworzenia) i uwrażliwia uczniów na wartość informacyjną tła dźwiękowego oraz na związek obrazu z dźwiękiem. Oglądanie bez dźwięku prowadzi także do intensyfikacji koncentracji na obrazie, zapobiega zniechęceniu do dalszej pracy itp.

Pracę z filmem proponujemy rozpocząć od pokazania uczniom wybranych ujęć z pierwszej części filmu (**załącznik nr 1**). Zadaniem uczniów jest opisanie tego, co zobaczyli: Kto występuje w prezentowanym fragmencie filmu? Co się dzieje? Gdzie?

Kolejny krok to prezentacja pierwszej, zaledwie 42-sekundowej sceny filmu bez dźwięku. Po jej prezentacji uczniowie powinni spróbować odgadnąć, co mówią bohaterowie pokazanego im fragmentu (**załącznik nr 2**). Weryfikacja ich przypuszczeń nastąpi w trakcie kolejnej prezentacji tego samego fragmentu nagrania – tym razem z dźwiękiem.

Kolejny etap pracy to prezentacja pozostałej części spotu:

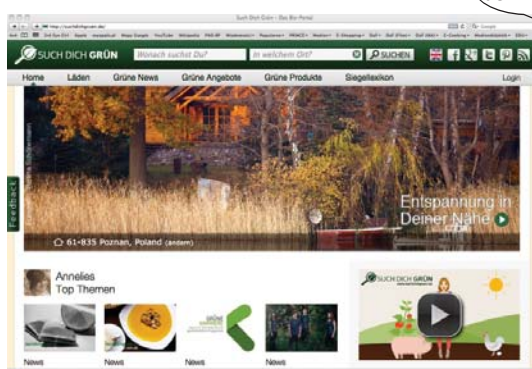
- bez dźwięku (uczniowie mają za zadanie obserwować uważnie, co i w jakiej kolejności pojawia się na ekranie), następnie porządkowanie i opis wybranych ujęć z filmu (**załącznik nr 3**) oraz ponowna prezentacja filmu bez dźwięku w celu kontroli wyników pracy uczniów,
- z dźwiękiem (dwu- lub wielokrotna w zależności od potrzeb uczniów/ poziomu ich kompetencji językowych) i następnie kontrola stopnia zrozumienia tekstu (**załącznik nr 4/5**).

Celem przedostatniego zadania (**załącznik nr 6**) jest sprowokowanie uczniów do refleksji na temat

tęgo, co można zrobić, aby przyczynić się do ochrony lasów tropikalnych. Zestawione przez nas ilustracje powinny pomóc w sformułowaniu krótkich zdań, wskazówek dla wszystkich, którzy chcą chronić to nasze wspólne dobro.

Ostatnie zadanie w proponowanym przez nas scenariuszu (**załącznik nr 7a/b**) ma na celu aktywizację wiedzy uczniów na temat obecnych w ich otoczeniu znaków graficznych, którymi oznacza się produkty lub usługi przyjazne środowisku naturalnemu. Zadanie podzielone jest na dwie części: W pierwszej (**załącznik nr 7a**) uczniowie powinni wskazać te oznaczenia, które są im znane (doświadczenie pokazuje, że polscy uczniowie zwykle rozpoznają około połowę umieszczonych tu znaków), wyjaśnić co oznaczają i na jakich produktach, opakowaniach itp. można je spotkać. Uczniowie powinni także spróbować odgadnąć znaczenie pozostałych nieznanymi im symboli. Druga część zadania (**załącznik nr 7b**) polega na przyporządkowaniu znaków do odpowiednich opisów. Realizacja tej części zadania wymaga odrobinę wyższej biegłości językowej niż w przypadku poprzednich zadań z naszego scenariusza. Uczniowie o niższym poziomie biegłości językowej mogą naturalnie korzystać przy jego realizacji ze słowników. Zadanie można w dowolny sposób modyfikować – redukując lub zwiększając liczbę omawianych symboli. Więcej informacji na ich temat znaleźć można w Internecie, np. na stronie <http://suchdichgruen.de/>, gdzie w rubryce „Siegellexikon” umieszczono opis ponad 400 znaków tego typu.

Tipp von der Maus

Zadanie z załącznika nr 7b.
A-13, B-1, C-4, D-14, E-7, F-12, G-9, H-6, I-10, J-8, K-3, L-15, M-2, N-5, O-11.

well sie dort Nahrung finden.; 4. b + c; 5. Das Holz wird zu a) auf Baustellen verwendet.

Gartenmöbeln, b) Toilettenpapier, c) Holzkohle verarbeitet und d)

Zadanie z załącznika nr 5.
auf den Urwald angewiesen, weil er ihnen Schutz bietet und
antwortet! na pytania 2, 3, 6 por. z transkrypcją; 1. Affen sind

por. z transkrypcją
Zadanie z załącznika nr 4.

Zadanie z załącznika nr 3.
1-G, 2-B, 3-F, 4-J, 5-I, 6-D, 7-C, 8-E, 9-A, 10-H.

Propozycje rozwiązań:

Transkrypcja

Sprecher 1: Der weiße Hai ist ein gefährliches Tier. Doch rufen wir uns das erst wieder in Erinnerung, wenn... Dieser neugierige Hai gebraucht seinen... Es ist Fressenszeit.

Vater: Haut ab!

Kind: Nein!

Vater: Schnell! Unter den Tisch!

Mutter: Unter den Tisch!

Vater: Geht zurück!

Sprecher 2: Ist es nicht beängstigend, wenn du hilflos mitansehen musst, wie jemand dein Heim zerstört? Eure Häuser lassen sich wieder aufbauen. Doch meine Heimat brauchte Jahrtausende, um zu entstehen.

Wir, Affen sind auf den Urwald angewiesen. Ohne ihn sterben wir. Und nicht nur unsere Existenz ist bedroht. Mit uns werden tausende von Tierarten den Tod finden, wenn die letzten Urwälder dieser Erde abgeholzt werden.

Alle zwei Sekunden wird Urwald in der Größe eines Fußballfeldes vernichtet. Und das 24 Stunden am Tag, sieben Tage die Woche. In den vergangenen zehn Jahren ist Urwald größer als die Fläche von Spanien und Frankreich zusammen unwiederbringlich zerstört worden.

Dieses Holz aus Indonesien wird auf Baustellen verwendet... dann weggeschmissen. Diese Türen waren einst Bäume in Afrika... meist illegal und nur aus Profitgier gefällt. Holz aus Kanada, tausend Jahre alte Bäume... verarbeitet zu Toilettenpapier.

Ihr seid nicht darauf angewiesen, meine Heimat zu zerstören. Euren Bedarf an Holz und Papier könntet ihr durch ökologische Forstwirtschaft decken.

Sprecher 1: Tiere können sich nicht gegen die Urwaldzerstörung wehren. Aber Sie! Unterstützen Sie Greenpeace im Kampf gegen die Abholzung der letzten Urwälder.

Załącznik nr 1

Beschreib die Bilder! Wer sind die dargestellten Personen? Wo sind sie? Was machen sie?

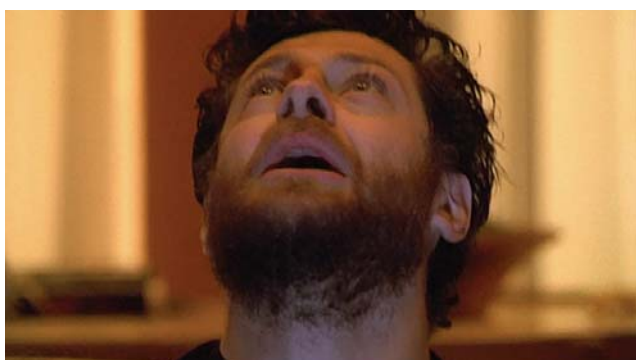

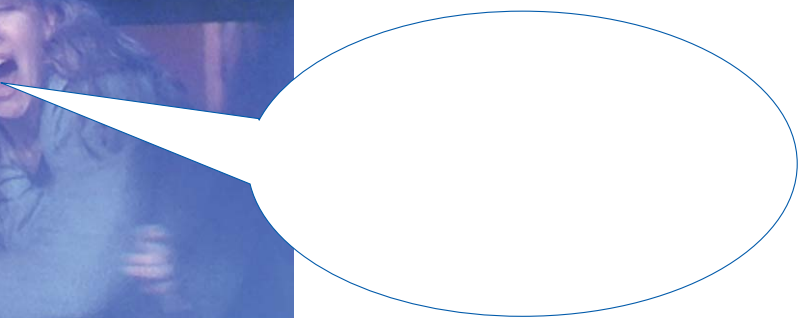
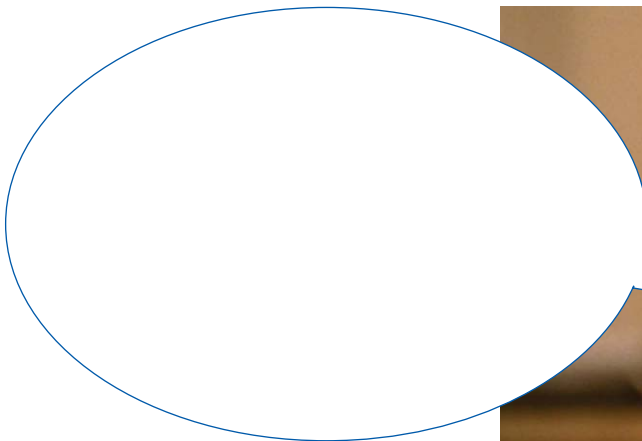
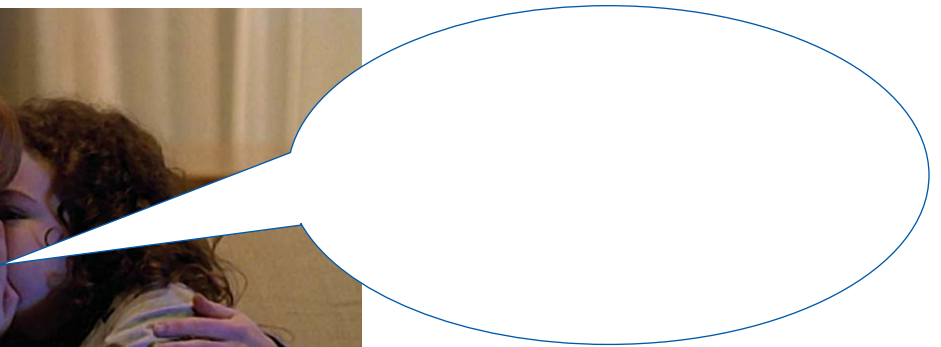

Załącznik nr 2

Beschreib die Bilder! Was sagen die Personen? Schreib kurze Sätze in die Sprechblasen! Erklär warum!

Załącznik nr 3

Bring die Bilder in die richtige Reihenfolge! Beschreib sie!

Deine Lösung:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			J						

Załącznik nr 4

Setz die Wörter aus dem Kasten richtig ein! Bring die Sätze in die richtige Reihenfolge!

Woche ● Abholzung ● Bedarf ● zerstören ● Jahrtausende ● bedroht ● angewiesen ●
Heim ● Profitgier ● Fußballfeldes ● Toilettenpapier ● Fläche ●
wehren ● Baustellen ● aufbauen ● Tierarten ●

- _____ Alle zwei Sekunden wird Urwald in der Größe eines _____ vernichtet.
_____ Diese Türen waren einst Bäume in Afrika... meist illegal und nur aus _____
gefällt.
_____ Dieses Holz aus Indonesien wird auf _____ verwendet... dann wegge-
schmissen.
_____ Doch meine Heimat brauchte _____, um zu entstehen.
_____ Eure Häuser lassen sich wieder _____.
_____ Euren _____ an Holz und Papier könntet ihr durch ökologische Forst-
wirtschaft decken.
_____ Holz aus Kanada, tausend Jahre alte Bäume... verarbeitet zu _____.
_____ Ihr seid nicht darauf angewiesen, meine Heimat zu _____.
_____ In den vergangenen zehn Jahren ist Urwald größer als die _____ von
Spanien und Frankreich zusammen unwiederbringlich zerstört worden.
1 _____ Ist es nicht beängstigend, wenn du hilflos mitanzusehen musst, wie jemand dein
_____ zerstört?
_____ Mit uns werden tausende von _____ den Tod finden, wenn die letzten
Urwälder dieser Erde abgeholzt werden.
_____ Ohne ihn sterben wir.
_____ Tiere können sich nicht gegen die Urwaldzerstörung _____.
_____ Und das 24 Stunden am Tag, sieben Tage die _____.
_____ Und nicht nur unsere Existenz ist _____.
17 _____ Unterstützten Sie Greenpeace im Kampf gegen die _____ der letzten
Urwälder.
_____ Wir, Affen sind auf den Urwald _____.

Załącznik nr 5

Beantworte die Fragen!

1. Warum sind Affen auf den Urwald angewiesen?

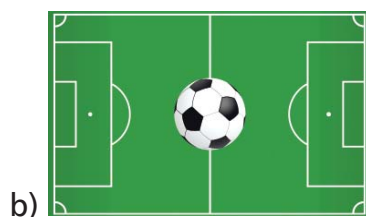
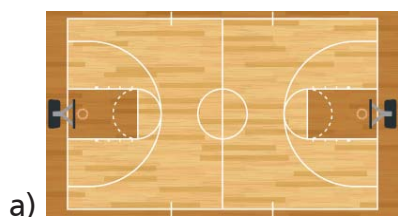
2. Ist der Urwald nur für Affen wichtig?

---

3. Wie viel Urwald wird alle zwei Sekunden vernichtet?

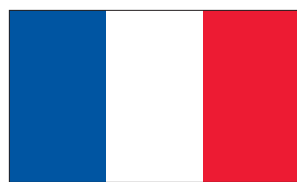

---

4. Wie groß ist die Fläche des in den letzten Jahren zerstörten Waldes?

Sie ist so groß, wie die Fläche von _____ und _____ zusammen.

5. Zu was verarbeitet man Holz aus Afrika, Indonesien oder Kanada?

---

6. Wie könnte man den Bedarf an Holz und Papier decken, ohne die Urwälder zu zerstören?

Was kann man tun, um die Urwälder zu schützen? Schreib Sätze zu den Bildern! Formuliere Tipps! Was kann man noch mehr tun, um die Umwelt zu schützen?

Tipps für Regenwaldschützer

Benutze Recycling-Toilettenpapier!
Jeder dritte gefällte Baum wird zu
Papier verarbeitet.

Umweltfreundliche Produkte werden mit Hilfe verschiedener Kennzeichen (Siegel) markiert. Welche der unten stehenden Kennzeichnungen kennst du? Wofür stehen sie? Wo kann man sie finden?

1

2 FAIRTRADE
DEUTSCHLAND

3

4

5

6

7

8

GRÜNER
STROM
LABEL

9

10

11

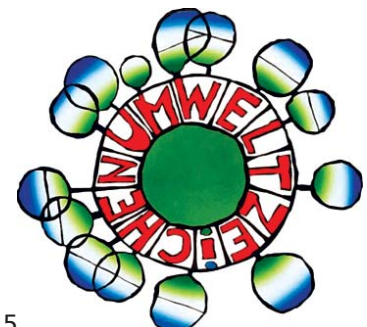
12

13

14

15

Ordne den Zeichen passende Erklärungen zu!

- A. Der Keimling ist ein Zeichen für Produkte aus Kunststoff, die biologisch abbaubar und kompostierbar sind.
- B. Mit der Euroblume werden umweltfreundliche Produkte (z.B. Reinigungsmittel, Fernseher) und Dienstleistungen (z.B. Campingplätze und Hotels) ausgezeichnet.
- C. Den Hasen mit schützender Hand findet man auf Kosmetikprodukten, die ohne Tierversuche entwickelt und hergestellt wurden.
- D. Der grüne Punkt steht auf Verpackungen, deren Hersteller sich am Dualen Entsorgungssystem beteiligen. Sie zahlen Gebühren, von denen die allgemeine Mülltrennung finanziert wird.
- E. Es ist ein Umweltzeichen, das 1978 entstanden ist und für umweltfreundliche Produkte oder Dienstleistungen steht.
- F. Das Zeichen gilt als Garantie dafür, dass die gekauften Eier wirklich von artgerecht gehaltenen Hennen stammen.
- G. Das Zeichen wird von *Forest Stewardship Council*, einer internationalen Non-Profit-Organisation vergeben, die sich für nachhaltige Waldbewirtschaftung einsetzt.
- H. Das Zeichen kann man auf Kleidungsstücken finden, die aus ökologischen Stoffen (bestehend aus mindestens 70-95% Bio-Fasern) hergestellt wurden.
- I. Das *Marine Stewardship Council*-Siegel wird weltweit verwendet, um nachhaltige Fisch- und Meeresfrüchte-Produkte zu bezeichnen.
- J. Mit diesem Label werden Stromversorger zertifiziert, deren Strom zu 100% aus erneuerbaren Energiequellen stammt, wie z.B. aus Sonnenenergie, Biomasse oder Windkraft.
- K. Mit diesem Siegel werden Lebensmittel gekennzeichnet, die der kontrollierten ökologischen Landwirtschaft entstammen und den gesetzlichen Ansprüchen gerecht werden.
- L. Das Österreichische Umweltzeichen wird an alle Produkte, Tourismusbetriebe und Bildungseinrichtungen vergeben, die den Richtlinien des Bundesministeriums für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft entsprechen.
- M. Dieses Siegel findet man auf Produkten, die nach den Regeln des fairen Handels hergestellt wurden, u.a. ohne Gebrauch von Pestiziden oder Gentechnologie.
- N. Dieses Siegel vom Technischen Überwachungsverein dokumentiert, dass Haushalts- und Elektrogeräte u.a. bestimmte Klimaschutz- und Energieeffizienznormen erfüllen.
- O. Dieses Zeichen bedeutet, dass ein Produkt mit den Anforderungen der geltenden EU-Richtlinien übereinstimmt.

Deine Lösung:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
														O

Klimawandel, Erderwärmung, Flutkatastrophen...

– Über böse Überraschungen, die sich der Mensch selbst bereitet

Nie ma chyba dnia, aby radio, telewizja, prasa nie informowały o katastrofach ekologicznych, tajfunach, huraganach, powodziach, suszach czy zagrożonych wymarciem gatunkach roślin i zwierząt. Wciąż mówi się też o stopniowym, ale ciągłym ocieplaniu klimatu, o topnieniu lodowców i powiększaniu obszarów, gdzie brak wody.

Mimo iż problematyka ta nie powinna być ludzom obca, gdyż bezpośrednio dotyczy ich samych, wciąż bagatelizuje się szereg kwestii związanych z ochroną środowiska, chociaż ta możliwa jest przecież w każdym gospodarstwie domowym. Wystarczy jedynie przestrzegać kilku prostych zasad. Artykuł jest próbą pokazania, jak bardzo środowisko, które przecież warunkuje życie człowieka, zostało przez niego zdegradowane i co może on jeszcze zrobić, by je ratować.

Grupa docelowa: poziom biegłości językowej B1/B2

Czas trwania: 45 minut

Niezbędne materiały: skserowane materiały z ćwiczeniami (zał. nr 1-4) (ilość uzależniona od liczebności grupy językowej)

Cele lekcji:

- a) **Cel praktyczno-komunikacyjny:** rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem; rozwijanie sprawności mówienia i pisania kreatywnego
- b) **Cel kształcący:** poszerzenie/utrwalenie leksyki z zakresu *Umwelt*; sprawdzenie/poszerzenie wiedzy nt. środowiska i sposobów jego ochrony
- c) **Cel wychowawczy:** wdrażanie do pracy w parach, grupach; uwrażliwianie na problemy środowiska oraz na znaczenie lokalnych działań jednostki na rzecz jego ochrony

Proponowany przebieg lekcji:

1. Uczący się losuje karteczkę z pytaniem, odpowiada na nie, zaś jego partner sprawdza odpowiedzi

w kluczu. Następnie uczący się zamieniają się rolami. Wygrywa osoba, która odpowiedziała prawidłowo na najwięcej pytań (praca w parach). Nauczyciel powinien wyciąć karteczki dla każdej pary, potasować je i skserować odpowiednią ilość arkuszy z kluczem.

2. Uczący się uzupełniają teksty wyrazami, a następnie dopasowują do nich odpowiednie obrazki (praca w parach, plenum).
3. Uczniowie uzupełniają teksty podanymi wyrazami, a następnie dyskutują na temat innych niż podane w zadaniu możliwości działań na rzecz ochrony środowiska (praca w małych grupach, plenum).
4. Pisanie kreatywne – list Matki Natury do ludzi. Uczniowie formułują list, a także sami rysują smutny obrazek przyrody, który Matka Natura dołączyła do swojego listu.

Propozycje rozwiązań:

Załącznik nr 1

1. Feuer, Wasser, Luft und Erde; 2. a, b; 3. b; 4. a; 5. b; 6. a; 7. b; 8. b; 9. b; 10. b, d; 11. c.

Załącznik nr 2

1. Pandas, D; 2. Ozeane, I; 3. abgeholzt, F; 4. Regen, A; 5. Überschwemmungen, G; 6. Kernkraftwerke, B; 7. Kohle, C; 8. Gletscher, E; 9. Treibhauseffekt, H.

Załącznik nr 3

1. Strom, ausschalten; 2. Duschen; 3. belasten; 4. Plastikflaschen; 5. Einkaufstaschen; 6. Bäume; 7. Fahrrad; 8. Verkehrsmitteln; 9. Energieverbrauch; 10. reparieren; 11. Altpapier; 12. organischer; 13. zudrehen; 14. Modus; 15. Stromsparlampe; 16. Geräte; 17. dämmen; 18. Klasse; 19. Dach; 20. Waschmaschine; 21. dosieren; 22. fließendem; 23. Waschanlage; 24. Sparduschöpfe.

¹ Dr Agnieszka Pawłowska jest adiunktem w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Załącznik nr 1

Was wisst ihr von den vier Elementen? Ziehe einen Zettel und beantworte die Frage! Dein Partner überprüft die Lösung im Schlüssel. Dann werden die Rollen gewechselt. Derjenige, der die meisten Fragen richtig beantwortet hat, gewinnt das Quiz.

1. Nenne alle vier Elemente!

2. Durch das Feuer entstehen:

- a. Licht
- b. Wärme
- c. Sauerstoff

3. Wie viel Wasser steckt in der Wassermelone?

- a. 90%
- b. 96%
- c. 99%

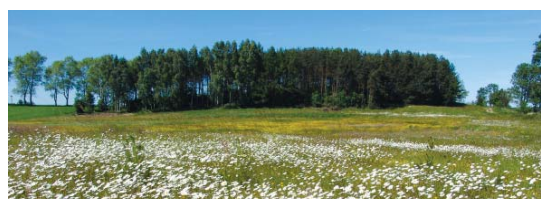
4. Wie viel Prozent unseres Planeten macht Wasser aus?

- a. 70%
- b. 45%
- c. 89%

5. Die Erde besteht u.a. aus:

- a. Eisen, Magnesium, Kohlendioxid
- b. Eisen, Nickel, Schwefel

Załącznik nr 1, cd.

6. Zwischen 0 Grad Celsius und 100 Grad Celsius ist Wasser:

- a. im flüssigen Zustand
- b. im gasförmigen Zustand

7. Der Wind entsteht:

- a. durch eine schnelle Bewegung der Luft
- b. durch Unterschiede im Luftdruck zwischen Luftmassen

8. Wasser ist eine chemische Verbindung aus:

- a. Sauerstoff und Kohlendioxid
- b. Wasserstoff und Sauerstoff

9. Was passiert mit Wasser, wenn es 0 Grad Celsius erreicht?

- a. Es verdunstet.
- b. Es wird zu Eis.

10. Welche Farbe hat Wasser?

- a. blau
- b. farblos
- c. grün
- d. durchsichtig

11. Der menschliche Körper besteht bekanntlich auch aus Wasser. Aber wie viel ist es tatsächlich drin?

- a. 1/4
- b. 1/2
- c. 2/3

Załącznik nr 2

Welche Umweltprobleme sind gemeint? Ergänzt die Texte und ordnet ihnen die entsprechenden Bilder zu! Arbeitet zu zweit!

1. .... stehen inzwischen auf der Liste gefährdeter Arten. Aber nicht nur sie sind vom Aussterben bedroht. Bald können auch Gorillas und Orang-Utans von unserem Planeten verschwinden.

Bild:

2. Der Mensch stößt immer CO₂ aus. Da die Meere immer mehr Kohlendioxid aufnehmen, versauern die ..... zunehmend.

Bild:

3. Der Regenwald wird konsequent ....., um Raum für den Menschen und seine Wirtschaft zu schaffen.

Bild:

4. Weltweit sterben die Wälder, weil sie der saure ..... mit Schwefeldioxid (SO₂) sehr angreift.

Bild:

5. Durch den Klimawandel wird die durchschnittliche Temperatur erheblich erhöht und der Niederschlag wird immer knapper. Extreme Wetterverhältnisse führen dagegen oft zu .....

Bild:

6. .... sind für radioaktive Strahlung verantwortlich und gefährden die Umwelt. Auch der Atommüll selbst kann Millionen Jahre radioaktiv bleiben und sehr schwere Erkrankungen beim Menschen verursachen.

Bild:

7. Öl-, ...- und Erdgasreserven werden bald erschöpft. Woher sollen also Licht, Wärme und Strom kommen?

Bild:

8. Durch die Erderwärmung schmelzen ..... ab und der Meeresspiegel steigt. Daher muss die CO₂-Emission unbedingt reduziert werden.

Bild:

9. Da Treibhausgase die von der Erde reflektierte Abstrahlung der Wärme behindern, erwärmt sich unser Klima. Man spricht dann von dem sog. ....

Bild:

Załącznik nr 2, cd.

A

B

C

D

E

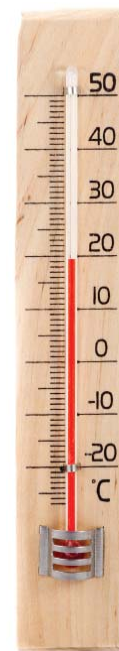
F

G

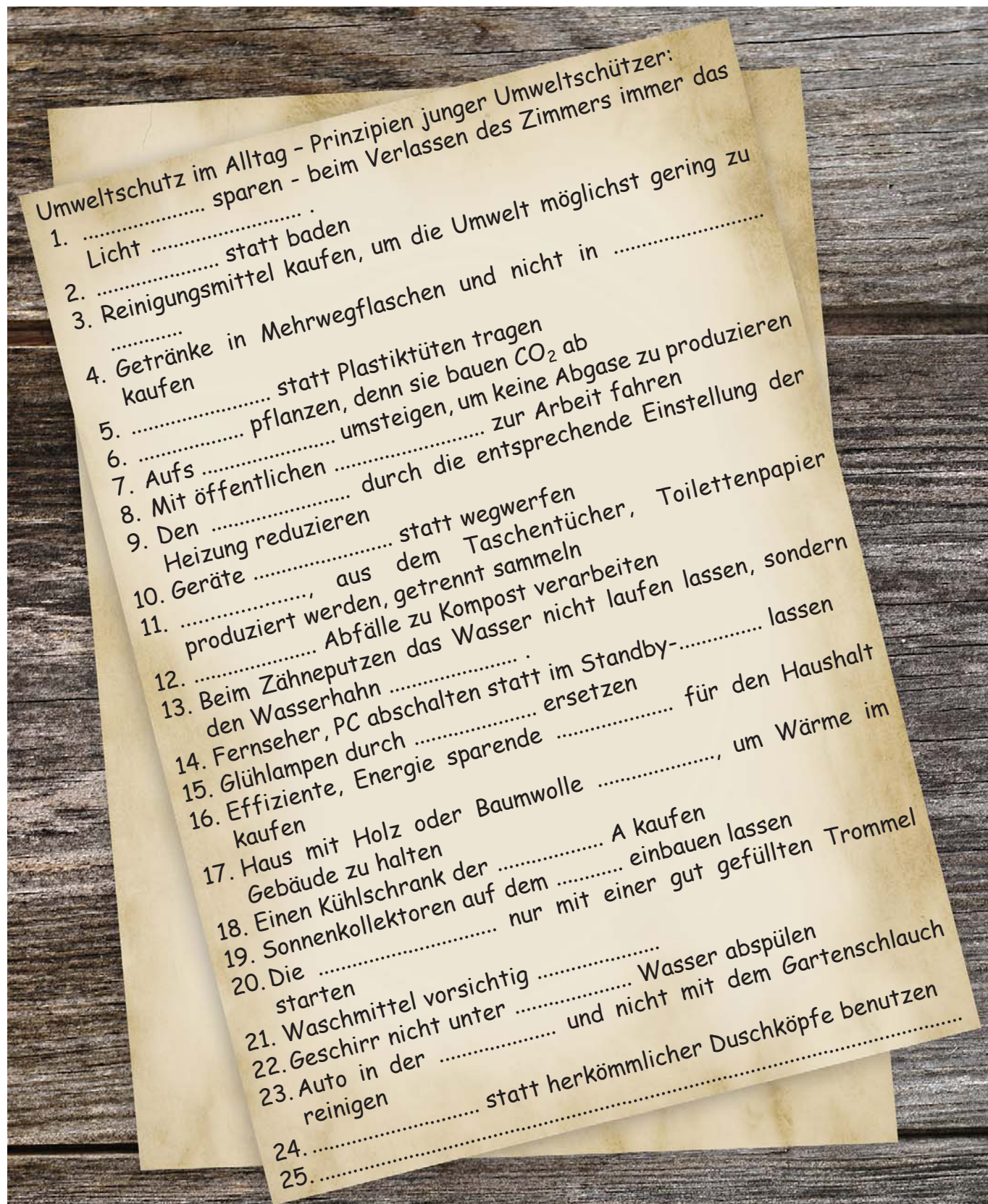
I

H

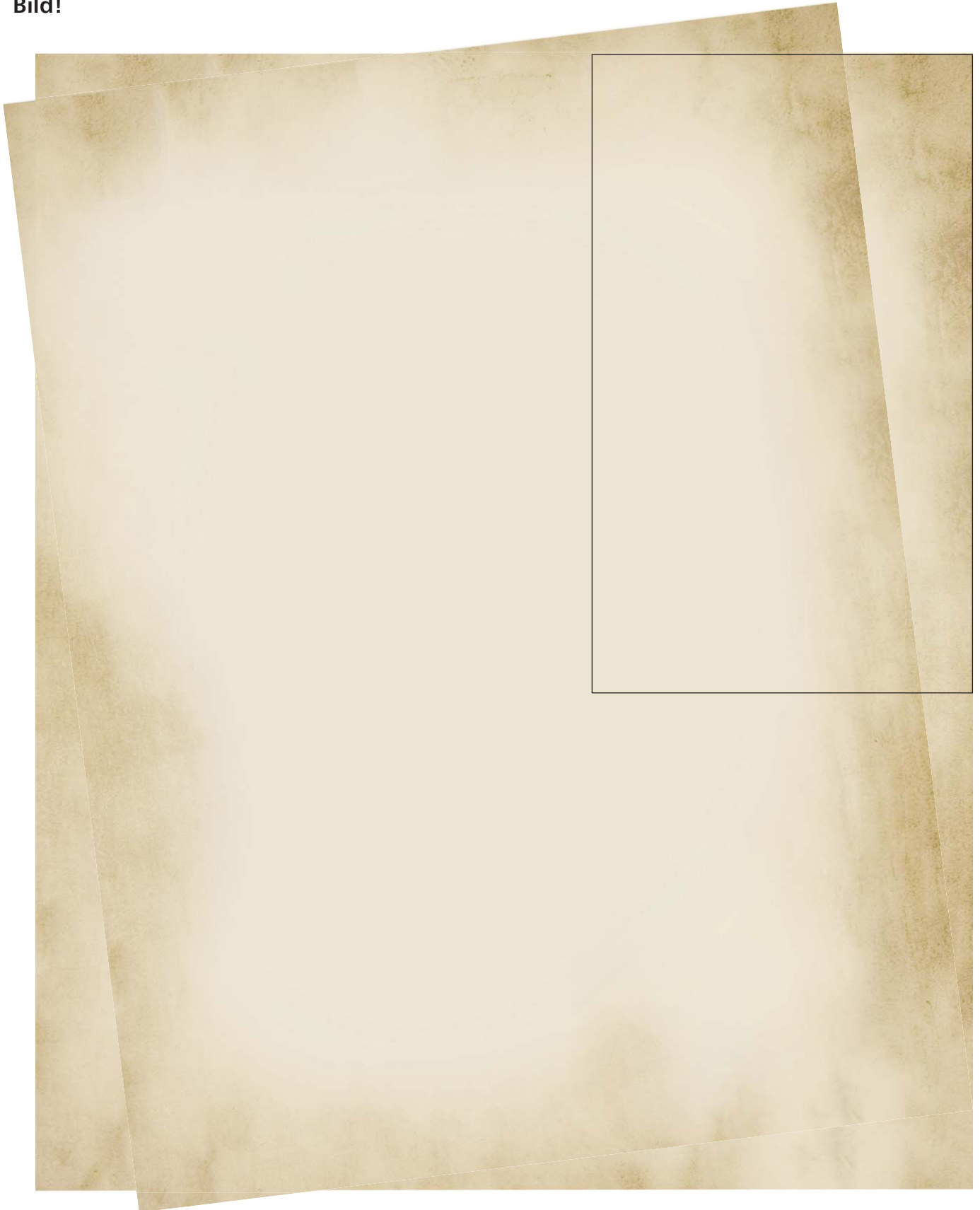
Załącznik nr 3

Auch im Alltag lässt sich viel für unsere liebe Umwelt tun. Ergänzt die Ratschläge unten und beantwortet anschließend die Frage, was ihr der Natur zuliebe bereits tut und was man noch machen kann. Arbeitet zu dritt!

Załącznik nr 4

Unsere Mutter Natur schreibt einen Brief an die Menschheit. Was beklagt sie? Worum bittet sie die Menschen? Sie fügt ihrem Brief auch ein trauriges Bild hinzu. Zeichnet jenes Bild!

CZĘŚĆ I. O ISTOCIE POMIARU DYDAKTYCZNEGO

Każdy akt komunikacji nauczyciel-uczeń, a w szczególności moment oceniania, może wzmacniać lub osłabiać wiarę ucznia w jego możliwości i w konsekwencji wpływać na motywację do nauki oraz osiągane wyniki. Nauczyciel jest zobligowany Rozporządzeniem MEN do oceny wiedzy, umiejętności oraz postępów ucznia. Sposób dokonywania oceny oraz komunikowania uczniowi i jego rodzicom wyniku jest jednak ustaleniem wewnątrzszkolnym, a tylko prawidłowo stosowana ocena oraz sformułowana informacja zwrotna pozwalają nauczycielowi i uczniowi uzyskać kontrolę nad procesem nauczania i uczenia się. Kontrola kształtuje poczucie wpływu i odpowiedzialności. Jest ona jednym z najważniejszych czynników, które wprost przekładają się na motywację ucznia, a tym samym na osiągane przez niego wyniki. Tak jak właściwie postawiona diagnoza medyczna pozwala zaplanować leczenie pacjenta, by zakończyło się ono sukcesem, tak prawidłowo prowadzona diagnoza formacyjna pozwala uzyskać niezbędną informację zwrotną i na jej podstawie modyfikować podejmowane działania. Badanie przeprowadzone w 2004 roku dowiodło, iż zastosowanie oceniania kształtującego ma wartość równoważną 6 do 9 dodatkowych miesięcy nauki zaoferowanych uczniowi, a zatem warto poświęcić czas na organizację oceniania służącego uczeniu się.

Diagnozowanie nie jest procesem samym w sobie, a ocenianie, które może kształtować proces dydaktyczny, jest tak naprawdę całą filozofią nauczania. Wiąże się ona z nauczaniem według podanych uczniowi norm wymagań, sprawdzaniem osiągnięć opartym na tych normach oraz ocenianiem, uwzględniającym informację zwrotną (co, w których obszarach i aspektach uczeń opanował, a nad czym powinien jeszcze popracować). Nie ma pomiaru dydaktycznego bez procesu dydaktycznego. Najpierw planujemy proces dydaktyczny (nie zapominając o celu głównym, do którego dążymy), potem go realizujemy i dopiero wtedy sprawdzamy skuteczność naszych działań, czyli badamy wyniki kształcenia. Na ich podstawie wyciągamy wnioski, modyfikujemy nasze działania uwzględniając wnioski (wdrażamy tzw. programy naprawcze),

a następnie planujemy kolejne kroki. Diagnoza jest zatem zarówno ostatnim jak i pierwszym ogniwem tego cyklu.

W praktyce szkolnej mamy do czynienia z trzema rodzajami diagnoz (przyjmując kryterium ich umiejscowienia w procesie dydaktycznym):

- **wstępną** tzw. **na wejściu** – przeprowadza się ją w klasach pierwszych, gdy uczniowie rozpoczynają kolejny etap edukacji w celu zebrania informacji o umiejętnościach i potencjale uczniów, z którymi mamy pracować,
- **sumującą** – przeprowadza się ją na końcu lub po zakończeniu danego etapu edukacji w celu zebrania informacji o umiejętnościach nabytych przez uczniów,
- **kształtującą (formacyjną)** – przeprowadza się ją w celu zebrania informacji o osiąganiu szczegółowych celów w trakcie realizacji zajęć.

W polu naszych zainteresowań będzie przede wszystkim **diagnoza kształtująca**. Dzięki niej mamy możliwość bieżącego monitorowania procesu dydaktycznego, modyfikacji naszych działań oraz eliminowania błędów, czyli bieżącej poprawy jakości naszej pracy.

W prowadzonej przez nas diagnostyce edukacyjnej najczęściej stosowanymi testami są **testy nauczycielskie**, czyli narzędzia opracowywane przez nauczycieli lub zespoły przedmiotowe. Zazwyczaj te testy nie są poddawane standaryzacji, są opracowywane dla własnych potrzeb, często intuicyjnie, a co za tym idzie cechują się zwykle, niestety, niskim stopniem skuteczności pomiaru. Chociaż testy nauczycielskie nie są narzędziem doskonałym, to trudno wyobrazić sobie bez nich rzeczywistość szkolną. W dłuższych interwałach czasu dobrze jest jednak mieć możliwość skorzystania z testów opracowanych przez osoby posiadające wiedzę z zakresu pomiaru dydaktycznego, **gdyż pozwala to na zwiększenie obiektywizmu kontroli, sprawdzania oraz oceniania.**

Proces pomiarowy jest operacją złożoną, w dużym uproszczeniu można go przedstawić w następujących krokach:

- Opracowanie koncepcji testu
- Ułożenie planu i kartoteki testu
- Budowanie zadań
- Konstruowanie zadań
- Klucz odpowiedzi lub system punktowy
- Standaryzacja
- Próba zastosowania testu
- Analiza przydatności zadań, poprawianie zadań
- Testowanie właściwe
- Analiza wyników pomiaru (stan, sukcesy, braki)
- Wprowadzenie wniosków w życie

Autorzy testów szerokiego zastosowania dążą do przygotowania możliwie najbardziej rzetelnego, trafnego, obiektywnego i praktycznego narzędzia pomiaru.

Eksperti od pomiaru dydaktycznego potrafią np. obliczyć wskaźnik rzetelności testu i na jego podstawie stwierdzić, czy wyniki można poddawać analizie. Nie ma większego sensu analiza wyników testu, który okazał się nierzetelnym narzędziem pomiaru.

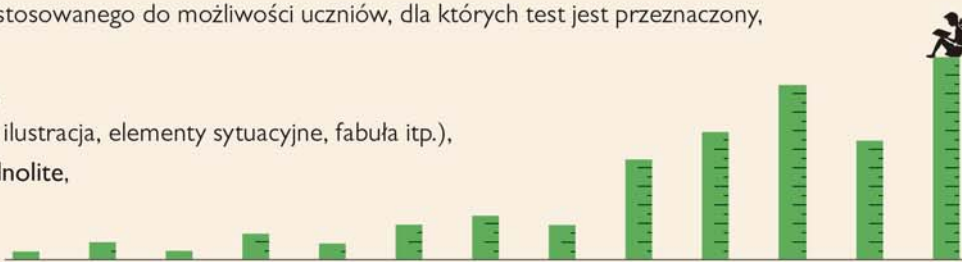
Praca nad miarodajnym testem zaczyna się od pracy nad każdym **zadaniem testowym**, które stanowi najmniejszą, niezależną część testu. Możliwość rozwiązania danego zadania nie powinna być uzależniona od rozwiązania przez ucznia innego zadania!

Układanie zadań jest czynnością żmudną i wymaga od autora testu dużej wiedzy, doświadczenia, a nawet intuicji. Do przewidzianych do sprawdzenia czynności należy dobrać jak najbardziej adekwatną formę i typ zadania. Autor testu powinien dążyć do sytuacji, w której jedno zadanie sprawdza **jedną czynność** (umiejętność) ucznia, nie należy utrudniać zadania np. wyszukaną formą. Zaleca się najpierw opracowanie treści zadania, a dopiero w drugiej kolejności jego formy. Układając zadania, trzeba wczuć w sytuację osoby rozwiązującej zadanie.

¹ William, Harrison and Black, 2004. Teachers developing assessment for learning: impact on student achievement

Autor zadań powinien zastanowić się nad tym, czy:

- zadanie sprawdza **ważne cele** kształcenia,
- używa języka (również w poleceniach) dostosowanego do możliwości uczniów, dla których test jest przeznaczony,
- forma zadania jest **czytelna i zrozumiała**,
- zadanie jest sformułowane **jednoznacznie**,
- zadanie jest **atrakcyjne** dla ucznia (grafika, ilustracja, elementy sytuacyjne, fabuła itp.),
- **układ graficzny i interpunkcja zadań są jednolite**,
- zadanie nie zawiera podwójnej negacji,
- w zadaniu nie ma ukrytej odpowiedzi.

Jeżeli odpowiedź na każde z powyższych pytań brzmi „tak”, to jest wysoce prawdopodobne, że zadania konstrukcyjnie są poprawnie przygotowane. Zadając sobie powyższe pytania, autor unika tzw. „głupich błędów” w konstrukcji zadań, których listę opracował Jim Popham (1978) :

1. Niejasne polecenia.

2. Wieloznaczne wyrażenie.

3. Niezamierzone podpowiedzi.

4. Skomplikowana składnia.

5. Trudne słownictwo.

Przy założeniu, że zadania są **poprawnie skonstruowane językowo i merytorycznie** oraz test jest **dobry**, czyli:

- **wolny od nadmiaru zadań pamięciowych (najlepiej test z wyposażeniem)**,
- **sprawdzający umiejętności**,
- **bliski doświadczeniom życiowym ucznia**,
- **zawierający zadania zróżnicowane pod względem rodzaju, formy i poziomu wymagań**,
- **przyjazny w treści, formie i długości**,

można przystąpić do analizy opanowania przez uczniów założonych osiągnięć, np. względem działań językowych opisanych w podstawie programowej.

Twórcy **DIAGNOZY SZKOLNEJ** firmowanej przez Wydawnictwo Pearson dołożyli wielu starań, aby przygotowane przez nich narzędzia były w jak największym stopniu zgodne ze sztuką pomiaru dydaktycznego.

Nauczyciele otrzymują narzędzia umożliwiające:

- zbadanie stopnia opanowania przez ucznia umiejętności zawartych w podstawie programowej,
- rozpoznanie, w jakim stopniu uczniowie przygotowani są do egzaminów zewnętrznych,
- określenie mocnych i słabych stron ucznia i zaproponowanie elementu wspomagającego – kształtującego ucznia.

Jakość testów diagnostycznych gwarantuje powierzenie ich autorstwa doświadczonym ekspertom od testowania.

DIAGNOZA SZKOLNA Pearsona oferuje testy, które są:

- standaryzowane i pilotowane,
- skorelowane z nową podstawą programową (raporty wskazują obszary opanowane i nieopanowane z podstawy programowej),
- w formacie zbliżonym do egzaminacyjnego,
- dwuczęściowe – pierwszy sprawdza opanowanie wiedzy językowej (leksyki i gramatyki), drugi sprawdza umiejętności,
- skorelowane ze sylabusami podręczników,
- w dwóch wariantach (A i B),
- zaplanowane na cały cykl nauczania.

² Z materiałów szkoleniowych profesora Juliana Ochenduszko, WCDN, Wrocław 2007/2008, format zmieniony

Ciąg dalszy nastąpi...

CZĘŚĆ 2. O TESTOWANIU WŁAŚCIWYM I ANALIZIE WYNIKÓW

CZĘŚĆ 3. O RAPORTACH I INFORMACJI ZWROTNEJ

CZĘŚĆ 4. O WNIOSEKOWANIU, CZYLI JAK UZYSKANE INFORMACJE PRZEKUĆ NA SUKCES UCZNIWA

Anna Abramczyk

Umweltfreundlich europaweit...

... czyli co możemy zrobić, aby chronić środowisko

Każdy z nas może, przestrzegając w życiu codziennym prostych zasad, przyczynić się do ochrony środowiska. Powinniśmy zdawać sobie sprawę z tego, że Ziemia jest naszym wielkim wspólnym domem. Dlatego wszyscy musimy o nią dbać i troszczyć się o jej dobro. Nawet takie czynności jak segregacja śmieci, wymiana żarówek na energooszczędne, czy oszczędzanie wody pozytywnie wpływają na naszą planetę i jej mieszkańców. To właśnie staramy się uświadomić naszym czytelnikom w poniższym artykule.

Przygotowany zestaw ćwiczeń ma na celu utrwalenie i poszerzenie słownictwa związanego ze środowiskiem, trening wszystkich sprawności językowych oraz zachęcenie uczących się do refleksji nad własną postawą wobec przyrody. Ponadto sporo miejsca poświęciliśmy na powtórzenie nazw krajów europejskich oraz ich obywateli (z naciskiem na wymowę długich i krótkich samogłosek). Jedną z ciekawszych propozycji okaże się dla Państwa podopiecznych gra *Mülltrennung*, podczas której będą segregować powycinane śmieci. Warto podkreślić, że z poniższego scenariusza można skorzystać w całości lub też wykorzystać wybrane załączniki, które nadadzą się do uatrakcyjnienia materiału podręcznikowego.

Grupa docelowa: zestawione ćwiczenia przewidziane są do pracy z uczniami o poziomie biegłości A2-B1

Ramy czasowe: od 1 do 2 jednostek lekcyjnych (w zależności od poziomu zaawansowania oraz wyboru ćwiczeń)

Materiały nauczania/pomoce dydaktyczne:

- koperty,
- wycięte „śmieci” z załącznika nr 7 (kilka zestawów w zależności od liczby grup),
- wycięte kontenery z załącznika nr 8.

Cele lekcji:

a) cel praktyczno-komunikacyjny: rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem, rozwijanie sprawności pisania z wykorzystaniem nowego słownictwa, rozwijanie umiejętności mówienia (odpowiedź na pytania, opis zdjęć, ćwiczenie dialogów), rozwijanie umiejętności słuchania (pre-

de wszystkim selektywnego), ćwiczenie wymowy długich i krótkich samogłosek;

- b) cel kształcący:** wprowadzenie/utrwalenie słownictwa związanego z ochroną środowiska, poszerzenie wiedzy kulturoznawczej (informacje na temat segregacji śmieci w Niemczech, zużycia toreb jednorazowych w Europie), wprowadzenie/utrwalenie nazw krajów europejskich i ich obywateli;
- c) cel wychowawczy:** przygotowanie uczniów do pracy w zespole i pracy w parach, obiektywne porównywanie, zachęcenie uczniów do refleksji na temat własnej postawy wobec środowiska.

Przebieg lekcji:

- 1. Antycypacja** – na początku lekcji nauczyciel rozdaje uczącym się załącznik nr 1, prosząc o podpisanie zdjęć słowami z tabelki. Następnie uczniowie zgadują, co będzie tematem zajęć. Po odgadnięciu mogą z kolei spróbować przewidzieć, jakie słowa (poza wymienionymi w załączniku nr 1) mogą pojawić się na zajęciach.
- 2. Praca z tekstem** – uczniowie czytają cztery krótkie teksty z załącznika nr 2 oraz rozwiązują zadania z załącznika nr 3. Aby urozmaicić pracę z tekstem, można podzielić uczących się na grupy czteroosobowe, w których każda osoba przeczyta tylko jeden tekst, a następnie zrelacjonuje go kolegom i koleżankom z grupy. Również zadanie 3 z załącznika nr 3 można wykonać na dwa sposoby. Pierwszy: uczniowie w grupach przygotowują listę rzeczy, które robią dla środowiska. Drugi: uczący się piszą samodzielnie (wykorzystując słownictwo z załącznika nr 2) o swoich „dobrych czynkach” dla środowiska.
- 3. Mieszkańcy Europy, czyli ćwiczymy długie i krótkie samogłoski** – uczniowie słuchają nagrania i zaznaczają, czy w wyrazach słyszą długą czy krótką samogłoskę (załącznik nr 4). Następnie słuchają nagrania jeszcze raz, powtarzają i kontrolują, czy prawidłowo oznaczyli długość samogłoski. Jako wskazówkę warto przypomnieć uczniom zasady występowania długich i krótkich samogłosek. Poza tym należy zwrócić uwagę na inną odmianę *der Deutsche* und *die Deutsche*. W kolejnym zadaniu uczniowie uzupełniają (obok flagi) nazwy poszczególnych krajów.

¹ Elżbieta Dziurewicz jest doktorantką w Zakładzie Gramatyki Opisowej Języka Niemieckiego w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

- 4. Kraje najbardziej przyjazne środowisku** – w załączniku nr 5 znajduje się lista krajów Europy uszeregowanych od krajów najbardziej przyjaznych środowisku. Uczniowie uzupełniają zdania i zastanawiają się, dlaczego Polska zajęła dopiero 22. miejsce w rankingu.
- 5. Segregacja śmieci w Niemczech** – nauczyciel rozdaje załącznik nr 6. Zadanie uczniów polega na dwukrotnym wysłuchaniu nagrania i uzupełnieniu luk w tekście. W grupach o poziomie zaawansowania A2 słowa te warto (przed wysłuchaniem tekstu) zapisać na tablicy.
- 6. Gra Mülltrennung** – uczniowie zostają podzieleni na grupy. Każda grupa otrzymuje kopertę, w której znajduje się zestaw wyciętych 32 kartoników oraz pięć kontenerów. Uczniowie mają 3 minuty, aby przyporządkować śmieci do odpowiednich pojemników. Po upływie tego czasu zamieniają się miejscami, tak aby żadna z grup nie sprawdzała swoich „śmieci”. Następnie nauczyciel pokazuje kartonik, a uczniowie formułują zdanie (np. Die Plastiktüte landet in der gelben Tonne/Die Zeitung gehört in die blaue Tonne/ Obstkerne werfen wir in die braune Tonne) oraz sprawdzają, czy śmieci zostały prawidłowo przyporządkowane. Na kolejnej lekcji można sprawdzić, ile nowych

słów zapamiętali uczniowie, prezentując kartonik i prosząc uczniów o zanotowanie na kartce rzeczownika.

- 7. Zużycie reklamówek** – kolejne zadanie polega na przeanalizowaniu diagramu z załącznika nr 9 oraz sformułowaniu wniosków w formie kilku zdań np. *Die Deutschen nutzen/benutzen/verbrauchen jährlich 64 Plastiktüten pro Kopf.*
- 8. Praca domowa** – tekst Mülltrennung in Deutschland – uczniowie czytają w domu tekst ze strony <http://www.dw.de/m%C3%BClltrennung-in-deutschland/a-17030290> i odpowiadają na pytania pod tekstem.

Załącznik nr 6
 Plastiktüten; 2. Getränkedosen; 3. Softkartons; 4. Aluminiumfolie;
 5. Taschentücher; 6. Schuhe; 7. Briefumschläge; 8. Schulhefte;
 9. Zeitschriften; 10. Gläser; 11. Essig; 12. Obstkerne;
 13. Balkonpflanzen; 14. Teebeutel

Załącznik nr 1
 1a) Sonja; 1b) David; 1c) Elsa; 1d) Elsa; 1e) Elsa; 1f) David; 1f) Sonja;
 1g) Elsa; 1h) Ben
 2a) sammeln; 2b) einsortieren; 2c) putzen; 2d) zudrehen;
 2e) setzen; 2f) gießen; 2g) trennen

Propozycje rozwiązań:

Die Einwohner Europas. Hört und markiert, ob der akzentuierte Vokal lang ( ) oder kurz (.) ist!

1. Endung der Einwohner auf e

- der Bulgare – die Bulgarin
- der Deutsche – die Deutsche
- der Däne – die Dänin
- der Finne – die Finnin
- der Franzose – die Französin
- der Grieche – die Griechin
- der Brite – die Britin
- der Ire – die Irin
- der Kroat – die Kroatin
- der Lette – die Lettin
- der Pole – die Polin
- der Portugiese – die Portugiesin
- der Rumäne – die Rumänin
- der Slovake – die Slowakin
- der Slowene – die Slowenin
- der Schwede – die Schwedin
- der Tscheche – die Tschechin

2. Endung der Einwohner auf er

- der Belgier – die Belgierin
- der Estländer – die Estländerin
- der Italiener – die Italienerin
- der Litauer – die Litauerin
- der Luxemburger – die Luxemburgerin
- der Malteser – die Malteserin
- der Niederländer – die Niederländerin
- der Norweger – die Norwegerin
- der Österreicher – die Österreicherin
- der Schweizer – die Schweizerin
- der Spanier – die Spanierin
- der Zyperer – die Zypererin

3. Sonstige Endung bei Einwohnernamen

- der Ungar – die Ungarin

Mülltrennung in Deutschland. Hört den Text zweimal und ergänzt die fehlenden Wörter!

Mülltrennung in Deutschland

In allen deutschen Haushalten wird Müll getrennt. Das ist sehr umweltfreundlich, weil viele Abfälle wieder verwendet werden. Das nennt man Recycling. Bei der Mülltrennung helfen den Deutschen viele verschiedene Abfallbehälter.

Wir haben für euch zusammengefasst, was in welche Tonne gehört.

In der gelben Tonne landen:

- Verpackungen aus Kunststoff (wie z. B. Plastiktüten, Jogurtbecher, Sahnebecher, Plastiktuben)
- Verpackungen aus Weißblech (Getränkedosen, Konservendosen, Tierfutterdosen)
- Verpackungen aus Verbundmaterial (Milchkartons, Softkartons, Spraydosen, Waschpulver, Flaschenverschlüsse, Aluminiumfolie)

In die graue Tonne gehört der Restmüll wie beispielsweise Windeln, Binden, Staubsaugerbeutel, Taschentücher, Zigarettenscherben, Porzellanscherben, Bürsten, Schuhe, Spielsachen, Putzlappen und Rasierklingen.

Die blaue Tonne ist ein Altpapiercontainer. Dorthin gehören: Briefumschläge, Bücher, Brötchentüten, Pizzakartons, Schulhefte, Papier, Kartons, Zeitungen und Zeitschriften. Werft allerdings nur sauberes und fettfreies Papier ein!

Für Altglas stehen Altglascontainer zur Verfügung, in die:

- Wein- und Softflaschen,
  - Gläser für Marmeladen, Gurken;
  - Flaschen für Essig, Saucen, Speiseöl gehören.
- Einwegflaschen sollten nach Farben (weiß, grün und braun) sortiert werden. Um Lärmbelästigungen für die Anwohner zu vermeiden, beachtet immer die Einwurfzeiten!

Die braune Tonne wird auch als Biotonne bezeichnet. In die braune Tonne gehören: Bananenschalen, Nuss-Schalen, Obstkerne, Gemüseabfälle, Balkonpflanzen, Schnittblumen, Teebeutel, Obstabfälle, Laub und Rasenschnitt.

Załącznik nr 1

Was ist auf den Bildern zu sehen?

der Wasserhahn ● der Stoffbeutel ● die Europakarte ● die Erde ●
die Energiesparlampe ● das Fahrrad ● der Kochtopf ●
die Plastiktüte ● der Fernseher ● die Mülltonne ●

Załącznik nr 2

Umweltfreundlich europaweit Was tust du im Alltag für die Umwelt?

Oft sind es ganz kleine Dinge, durch die jeder helfen kann, die Umwelt zu schützen. Wir haben Leute aus ganz Europa gefragt, was sie für die Umwelt tun. Hier sind ihre Antworten!

Ich heiße Sonja und wohne in der Nähe von Zürich in der Schweiz. Wir haben hier ein gutes Bahnnetz und deshalb benutzen weniger als ein Drittel der Pendler das Auto. Ich fahre fast immer mit dem Zug zur Arbeit. Da wir einen Garten haben, sammle ich auch Regenwasser, um die Pflanzen im Sommer zu gießen. Im Herbst und im Winter, wenn es nicht extrem kalt ist, trage ich einen Pulli, anstatt unnötig die Heizung hochzudrehen. Wenn ich neue elektrische Geräte kaufe, schaue ich immer auf den Stromverbrauch. Ich schalte den Fernseher immer aus und stelle ihn nicht auf Standby. Ich bin der Meinung, dass umweltbewusstes Handeln nicht nur für die Umwelt, sondern auch für den Geldbeutel gut ist. Es lohnt sich, umweltfreundlich zu sein.

Ich bin Elsa und komme aus Schweden. Umweltbewusstsein liegt uns Schweden in den Genen. Und genau aus diesem Grund wurde Schweden im Ranking des Magazins „Reader’s Digest“ zum umweltfreundlichsten Land in Europa gewählt. Bei uns wissen alle: die Erde ist unser einziger Wohnort und wir müssen schonend mit ihr (also mit unserer Umwelt) umgehen. An meiner Schule gibt es viele Umweltprojekte, bei denen wir zum Beispiel Müll im Wald sammeln. Wir haben kein Auto! Ich weiß, für viele Europäer mag das komisch klingen, aber wir brauchen es nicht. Ich gebe mein Bestes und fahre fast immer mit dem Fahrrad. Im Winter benutze ich die öffentlichen Verkehrsmittel. Ich trenne meinen Müll, spare Wasser und Papier. Bei uns zu Hause gibt es sogar Recycling-Toilettenpapier.

Ich heiße Ben und komme aus Deutschland. Wir Deutschen sind Meister in der Mülltrennung. Alles hat seinen Platz (Restmüll, Altpapier, Altglas ...). Damit z.B. Glas recycelt werden kann, muss es nach Farben getrennt und in die passenden Behälter einsortiert werden. Das weiß jeder Deutsche. Ich spare Energie, indem ich beim Kochen immer einen Deckel auf den Topf setze. Auf diese Weise entweicht kein Wasserdampf aus dem Topf und das Essen ist schneller fertig. Ich bevorzuge, mich zu duschen, anstatt zu baden. Auch wenn ich mir die Zähne putze, drehe ich den Wasserhahn zu und lasse Wasser nie unnötig laufen. Nach dem Händewaschen oder Zähneputzen drehe ich den Wasserhahn richtig zu, so dass er nicht tropft. Ein tropfender Wasserhahn kann bis zu 45 Liter Wasser am Tag verschwenden!

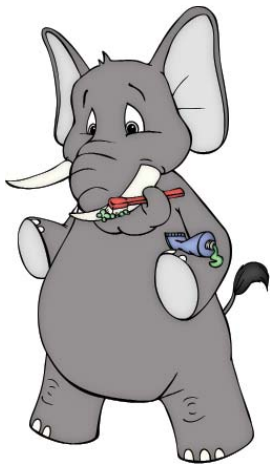

Ich bin David und komme aus Spanien. Ich verschwende nie unnötig Energie. Wenn ich am Computer sitze, läuft mein Fernseher nicht. Eines von beidem reicht doch völlig. Ich spare viel Strom, indem ich Licht nur in den Räumen anmache, in denen ich mich tatsächlich aufhalte. Außerdem beleuchte ich meine Wohnung nur mit Energiesparlampen. Ich habe immer einen Stoffbeutel dabei, so brauche ich keine Plastiktüten, wenn ich einkaufen muss. Wenn ich doch eine Plastiktüte bekomme, benutze ich die als Müllbeutel. Zu guter Letzt hebe ich unnötige Kopien auf, um die Rückseiten als Schmierzettel zu benutzen. Ich weiß, das ist nicht viel. Aber wenn jeder ein bisschen was tut, kommt schon eine Menge zusammen.

Załącznik nr 3

1. Wer hat das gesagt? Ergänzt.

- a) _____ fährt mit dem Zug zur Arbeit.
- b) _____ nimmt zum Einkaufen eine Stofftasche.
- c) _____ hat kein Auto.
- d) _____ nimmt in der Schule an zahlreichen Umweltprojekten teil.
- e) _____ hat zu Hause nur Energiesparlampen.
- f) _____ schaut, wie viel Strom die elektrischen Geräte verbrauchen.
- g) _____ ist oft mit dem Fahrrad unterwegs.
- h) _____ duscht sich.

2. Lest die Texte noch einmal. Welche Verben passen? Ergänzt.

- a) Regenwasser _____
- b) in die passenden Behälter _____
- c) die Zähne _____
- d) den Wasserhahn richtig _____
- e) einen Deckel auf den Topf _____
- f) die Pflanzen _____
- g) den Müll _____

3. Wie schützt ihr die Umwelt? Wie spart ihr Wasser und Energie?

Załącznik nr 4

	Land	männlich	weiblich
		der Bulgare	die Bulgarin
		der Deutsche	die Deutsche
		der Däne	die Dänin
		der Finne	die Finnin
		der Franzose	die Französin
		der Grieche	die Griechin
		der Brite	die Britin
		der Ire	die Irin
		der Kroat	die Kroatin
		der Lette	die Lettin
		der Pole	die Polin
		der Portugiese	die Portugiesin
		der Rumäne	die Rumänin
		der Slovake	die Slovakin
		der Slowene	die Slowenin

Załącznik nr 4, cd.

		der Schwede	die Schwedin
		der Tscheche	die Tschechin
		der Belgier	die Belgierin
		der Estländer	die Estländerin
		der Italiener	die Italienerin
		der Litauer	die Litauerin
		der Luxemburger	die Luxemburgerin
		der Malteser	die Malteserin
		der Niederländer	die Niederländerin
		der Norweger	die Norwegerin
		der Österreicher	die Österreicherin
		der Schweizer	die Schweizerin
		der Spanier	die Spanierin
		der Zyperer	die Zypererin
		der Ungar	die Ungarin

Załącznik nr 5

Die umweltfreundlichsten Länder Europas

Das Magazin Reader's Digest hat die Umweltberichte von 29 Staaten verglichen und ausgewertet. Die Ergebnisse findet ihr in der Tabelle.

die Einwohner	Rang
die Schweden	1
die Schweizer	2
die Norweger	3
die Österreicher	4
die Letten	5
die Finnen	6
die Deutschen	6
die Malteser	8
die Franzosen	9
die Portugiesen	10
die Briten	11
die Slovaken	12
die Dänen	13
die Slowenen	14
die Spanier	14
die Rumänen	16
die Italiener	16
die Tschechien	18
die Iren	19
die Niederländer	20
die Litauer	21
die Polen	22
die Zyperer	23
die Belgier	24
die Estländer	25
die Ungarn	26
die Luxemburger	27
die Bulgaren	28
die Griechen	29

Ergänzt die folgenden Sätze!

_____ landeten auf Rang vier und _____ auf Platz fünf.

Am Ende der Tabelle liegen _____ und _____.

_____ sind umweltfreundlicher als _____.

_____, _____ und _____ sind die umweltfreundlichsten Europäer.

Warum haben die Polen bei diesem Ranking so schlecht abgeschnitten?

Załącznik nr 6

Mülltrennung in Deutschland. Hört den Text zweimal und ergänzt die fehlenden Wörter!**Mülltrennung in Deutschland**

In allen deutschen Haushalten wird Müll getrennt. Das ist sehr umweltfreundlich, weil viele Abfälle wieder verwendet werden. Das nennt man Recycling. Bei der Mülltrennung helfen den Deutschen viele verschiedene Abfallbehälter. Wir haben für euch zusammengefasst, was in welche Tonne gehört.

In der **gelben Tonne** landen:

- Verpackungen aus Kunststoff (wie z. B. 1. _____, Joghurtbecher, Sahnebecher, Plastiktuben)
- Verpackungen aus Weißblech 2. _____, Konservendosen, Tierfutterdosen)
- Verpackungen aus Verbundmaterial (Milchkartons, 3. _____, Spraydosen, Waschpulver, Flaschenverschlüsse, 4. _____)

In die **graue Tonne** gehört der Restmüll wie beispielsweise Windeln, Binden, Staubsaugerbeutel, 5. _____, Zigarettenkippen, Porzellanscherben, Bürsten, 6. _____, Spielsachen, Putzlappen und Rasierklingen.

Die **blaue Tonne** ist ein Altpapiercontainer. Dorthin gehören: 7. _____, Bücher, Brötchentüten, Pizzakartons, 8. _____, Papier, Kartons, Zeitungen und 9. _____.

Werft allerdings nur sauberes und fettfreies Papier ein!

Für Altglas stehen **Altglascontainer** zur Verfügung, in die:

- Wein- und Softflaschen,
- 10. _____ für Marmeladen, Gurken;
- Flaschen für 11. _____, Saucen, Speiseöl gehören.

Einwegflaschen sollten nach Farben (weiß, grün und braun) sortiert werden. Um Lärmbelästigungen für die Anwohner zu vermeiden, beachtet immer die Einwurfzeiten!

Die **braune Tonne** wird auch als Biotonne bezeichnet. In die braune Tonne gehören:

Bananenschalen, Nuss-Schalen, 12. _____, Gemüseabfälle, 13. _____, Schnittblumen, 14. _____, Obstabfälle, Laub und Rasenschnitt.t

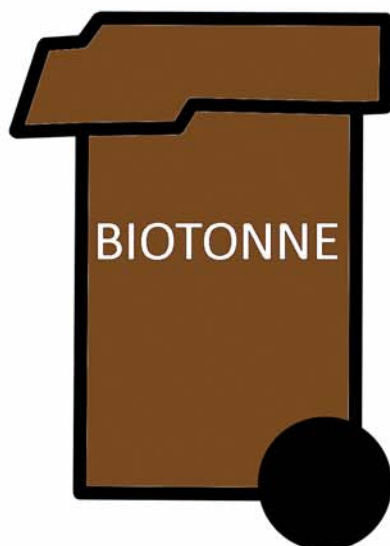
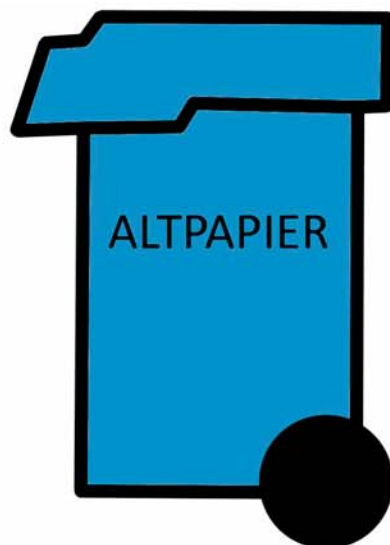

Załącznik nr 7

Załącznik nr 7, cd.

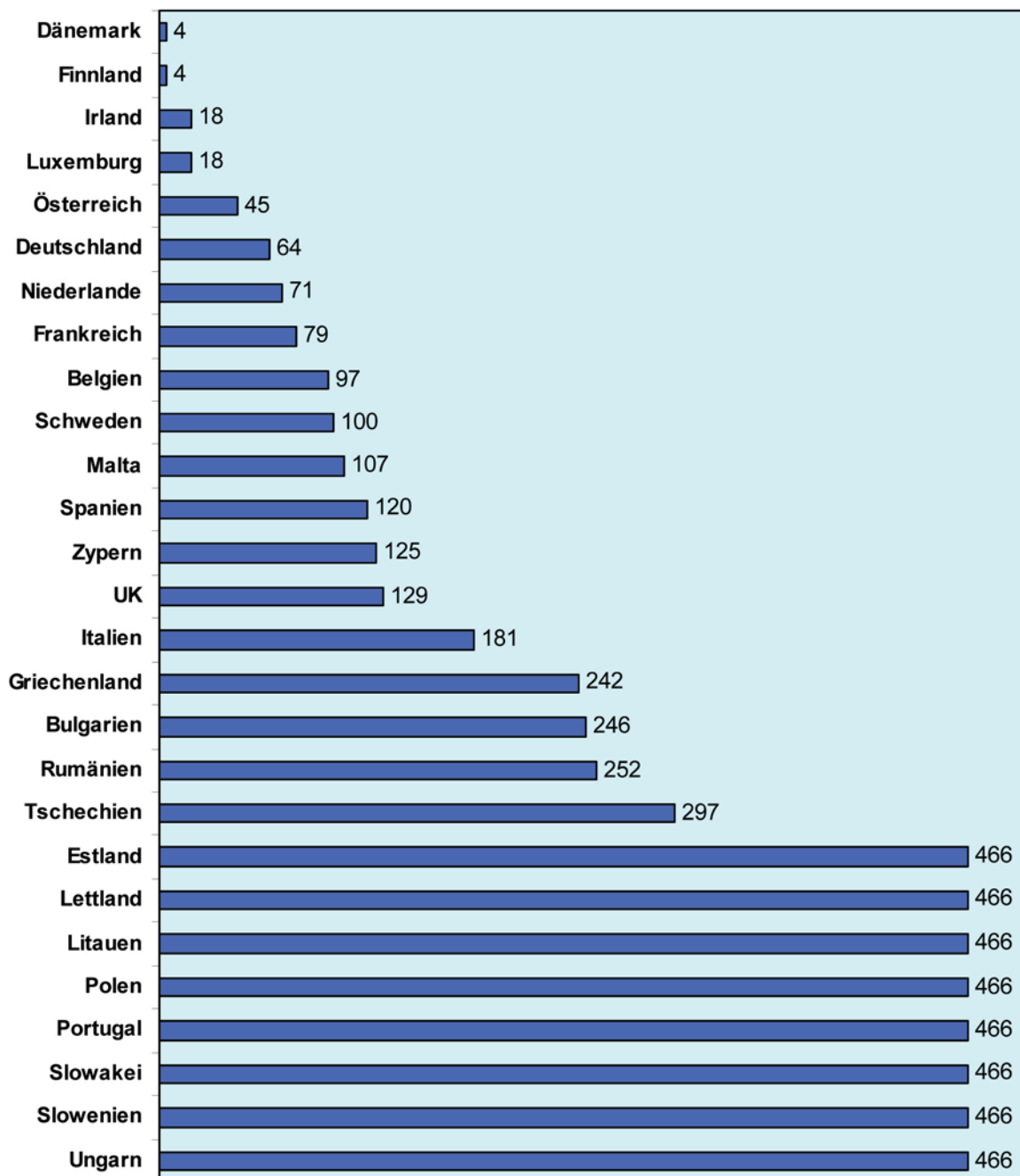

Załącznik nr 9

Die EU will gegen Plastiktüten kämpfen

Die Plastiktüten sind sehr praktisch, wenn man z.B. einen Stoffbeutel zu Hause vergessen hat. Sie sind aber auch ein großes Problem für die Umwelt. Sie sind nämlich so leicht, dass sie von Mülldeponien in Flüsse oder Meere geweht werden. Da stellen sie eine Bedrohung für Mensch und Tier. Da der Verbrauch von Plastiktüten in einigen EU-Ländern enorm groß ist (vgl. die Grafik), will die EU-Kommission etwas dagegen unternehmen.

Pro Kopf geworfene Plastiktüten in der EU nach Ländern im Jahr 2010

„NATUR PUR”

... czyli jak opowiadać o przyrodzie na maturze ustnej

Zagadnienia związane z przyrodą, z jej cyklami, zmianami pór roku, rolą fauny i flory w naszym życiu niestety nie pojawiają się zbyt często na naszych lekcjach. Czasami, przy okazji świąt Bożego Narodzenia wprowadzamy słownictwo związane z zimą, w marcu poświęcimy kilka chwil budzącej się do życia przyrodzie, czy opowiadając o przeżyciach z wakacji siłą rzeczy sięgniemy po słownictwo związane z latem. Temat „Świat przyrody” pojawia się głównie w aspekcie ochrony środowiska. Dlatego też – może trochę pod prąd – zdecydowałam się zaprezentować Państwu materiał związany ściśle z przyrodą, jako taką oraz jej rolą w życiu „mieszczucha”. Zapraszam, więc do skorzystania z przygotowanej przeze mnie oferty obejmującej trzy zestawy egzaminacyjne o tej dość wąskiej specjalizacji. To, jak Państwo wykorzystają zaproponowany przeze mnie materiał, zależy tylko od Was samych. Można go wykorzystać w całości – budując wokół danego arkusza zajęcia tematyczne (wtedy potrzebne będzie 45 minut na jego realizację). Inna możliwość - to podzielenie przygotowanych przeze mnie zestawów na części i skorzystanie tylko z wybranych zadań, np. w czasie powtórek przed sprawdzianem lub w ramach omawiania zagadnień z podręcznika – jako jedno z ćwiczeń na lekcji. Może to być cały arkusz lub wybrane zadanie. Materiał ten umożliwi również przeprowadzenie ćwiczeń przed samym egzaminem. Zapraszam serdecznie do wykorzystania go w pracy z podopiecznymi.

Poniżej przypominam jeszcze zasady, według których należy zrealizować arkusz (na egzaminie):

Rozmowa wstępna trwa około 2 minut. Jest to rozgrzewka językowa, podczas której zdający ma możliwość oswoić się z sytuacją egzaminacyjną. Odpowiada on na kilka pytań związanych z jego życiem. Pytania te są zamieszczone wyłącznie

w zestawie egzaminatora. Następnie zdający rozpoczyna realizację zadań zamieszczonych w zestawie egzaminacyjnym. Moja propozycja obejmuje szeroki zakres pytań z działu „Świat przyrody”. Jest to okazja dla uczniów, żeby „zanurzyć” się w tej kategorii, zanim przejdziemy do szczegółowego omawiania zadań.

Zadanie 1 – Rozmowa z odgrywaniem ról (3 minuty)

- Zdający zapoznaje się z treścią polecenia – 30 sekund
- W zadaniu przeprowadza się rozmowę z odegraniem ról. Zdający musi odnieść się do 4 elementów z polecenia i rozwinąć je.

Zadanie 2 – Opis ilustracji i odpowiedź na trzy pytania (4 minuty)

- Zdający opisuje ilustrację z zestawu. W opisie musi zawrzeć odpowiedź na pytania: kto jest na obrazku, gdzie są te osoby i co robią. Pytania odnoszą się do tematyki obrazka, a także do doświadczeń zdającego. Pytania znajdują się tylko w zestawie egzaminatora.

Zadanie 3 – Wypowiedź na podstawie materiału stymulującego i odpowiedź na dwa pytania (5 min)

- Zdający zapoznaje się z poleceniem i materiałem stymulującym. – ok. 1 min.
- Zdający wybiera z materiału plakat/zaproszenie, które jego zdaniem najlepiej spełnia kryteria polecenia. Uzasadnia swój wybór, a także fakt, dlaczego odrzucił pozostałe propozycje.
- Zdający udziela odpowiedzi na dwa pytania. Pytania znajdują się wyłącznie w zestawie egzaminatora. Tematycznie są powiązane z materiałem stymulującym.

¹ Magdalena Górczak jest absolwentką germanistyki na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz prowadzi własną działalność jako tłumacz i lektor języka niemieckiego w Poznaniu.

Załącznik nr 1

Zestaw
1• Świat
przyrodyEgzamin maturalny z języka niemieckiego
Wersja dla zdającegoZadanie
1

3 minuty

Twój austriacki kolega/austriacka koleżanka chciałby/chciałaby dowiedzieć się czegoś więcej o porach roku w Polsce. Opowiadasz jemu/jej o Twojej ulubionej porze roku. Poniżej podane są 4 kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Twoja ulubiona
pora rokuPogoda w Twojej ulubionej
porze rokuZajęcia charakterystyczne
dla tej pory rokuZwyczaje związane
z Twoją ulubioną porą roku

Rozmowę rozpoczyna zdający.

Zadanie
2

4 minuty

fot. Fotolia.pl

Załącznik nr 1, cd.

Zestaw
1

• Świat
przyrody

Egzamin maturalny z języka niemieckiego
Wersja dla zdającego

Zadanie
3

5 minut

Popatrz na ZDJĘCIE 1, ZDJĘCIE 2 i ZDJĘCIE 3.

Wraz z kolegami/koleżankami przygotowujecie dla swoich niemieckich koleżanek i kolegów wystawę pt. „Przyroda w polskich miastach”.

- Wybierz zdjęcie, które Twoim zdaniem najbardziej będzie pasowało na plakat informujący o Waszej wystawie.
- Wyjaśnij, dlaczego odrzucasz pozostałe propozycje.

ZDJĘCIE 1

fot. Mateusz Górczak

ZDJĘCIE 2

fot. Mateusz Górczak

ZDJĘCIE 3

fot. Karol Borth

Egzamin maturalny z języka niemieckiego
Wersja dla egzaminującego

Rozmowa
wstępna

2 minuty

Egzaminujący: **Guten Morgen/Guten Tag.**
Mein Name ist ..... . Das ist mein Kollege .../meine Kollegin .....
Wie heißen Sie?

Zdający: .....

Egzaminujący: **Danke. Bitte wählen Sie ein Set und geben Sie es mir.**
Zuerst möchte ich Ihnen noch ein paar Fragen stellen.
Können wir anfangen?

Zdający: .....

PRZYKŁADOWE PYTANIA DO ROZMOWY WSTĘPNEJ

Egzaminujący: **ŚWIAT PRZYRODY**

- Welche Naturkatastrophen kennen Sie?
- Wo hat sich letzts eine Naturkatastrophe ereignet? Berichten Sie bitte!
- Welche Naturkatastrophen können in Polen vorkommen?
- Warum ist die Umwelt verschmutzt?
- Warum sollten wir uns um unsere Umwelt kümmern?
- Welche Beispiele für umweltfreundliches Verhalten kennen Sie?
- Was machen Sie persönlich für die Umwelt?
- Welche Haustiere kennen Sie?
- Haben Sie ein Haustier? Warum (nicht)?
- Welche Pflichten sind mit Haustieren verbunden?
- Warum sollte man ein Haustier besitzen?
- Beschreiben Sie eine Landschaft im Gebirge!
- Glauben Sie an Wettervorhersagen? Warum (nicht)?
- Wo verbringen Sie Ihre Sommerferien lieber: im Gebirge oder am Meer? Warum?

Zdający: .....

Egzaminujący: **Danke schön.**

**Zestaw
1**

• Świat
przyrody

**Egzamin maturalny z języka niemieckiego
Wersja dla egzaminującego**

**Zadanie
1**

3 minuty

Egzaminujący: Wir fangen mit der Aufgabe Nummer 1 an. Bitte lesen Sie die Aufgabe. Sie haben dafür etwa eine halbe Minute Zeit. Danach beginnen wir das Gespräch.

Zdający: ≈ 30 sek.

Egzaminujący: (po upływie ok. 30 sekund proszę - jeśli to konieczne - powiedzieć: Fangen Sie bitte an.)

Wersja dla zdającego

Twój austriacki kolega/austriacka koleżanka chciałby/chciałaby dowiedzieć się czegoś więcej o porach roku w Polsce. Opowiadasz jemu/jej o Twojej ulubionej porze roku. Poniżej podane są 4 kwestie, które musisz omówić w rozmowie z egzaminującym.

Twoja ulubiona
pora roku

Pogoda w Twojej
ulubionej porze
roku

Zajęcia
charakterystyczne
dla tej pory roku

Zwyczaje związane
z Twoją ulubioną
porą roku

Rozmowę rozpoczyna zdający.

Dodatkowe uwagi dla egzaminującego:

Jest Pan/Pani Austriakiem/Austriaczką, który/która rozmawia ze swoim kolegą/swoją koleżanką z Polski na temat pór roku w Polsce. Zdający rozpoczyna rozmowę.

W zależności od tego, jak potoczy się rozmowa, proszę włączyć do rozmowy wszystkie/wybrane punkty:

- Proszę poprosić zdającego o dokładniejsze objaśnienie jakiejś kwestii.
- Proszę grzecznie nie zgodzić się ze zdającym, tak, aby musiał podać kolejne argumenty.
- Chciałby Pan/chciałaby Pani wspólnie ze zdającym podjąć jakąś aktywność.
- Proszę ustosunkować się do tradycji i zwyczajów, jakie są związane z daną porą roku w Polsce.

Zdający i egzaminujący: ≈ 2 min

Egzaminujący: Danke, jetzt kommen wir zur Aufgabe Nummer 2.

(Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania, proszę w języku polskim poinformować zdającego, iż nie ma możliwości powrotu do zadania.)

Wir kommen nun zur Aufgabe Nummer 3.

Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania:

Wir danken Ihnen. Ihre Prüfung ist zu Ende.)

Zadanie
2

4 minuty

Egzaminujący: **Bitte beschreiben Sie das Bild.**
(Po upływie ok. 10 sekund, proszę - jeśli to konieczne - powiedzieć:
Bitte fangen Sie an.)

Wersja dla zdającego

Zdający:

≈ 1 min .....

Egzaminujący: **Danke. Jetzt stelle ich Ihnen 3 Fragen.****Pytania dla egzaminującego:***Proszę zadać zdającemu dwa z poniższych pytań.*

1. Welche Gefühle könnte wohl der Zoobesuch bei diesem Kind wecken?
2. Warum besuchen Eltern gerne Zoos mit ihren Kindern?
3. Berichten Sie über Ihren letzten Zoobesuch.

Zdający:

≈ 3 min .....

Egzaminujący: **Danke, jetzt kommen wir zur Aufgabe Nummer 3.**

(Jeżeli zdający rezygnuje z wykonania zadania:
Wir danken Ihnen. Ihre Prüfung ist zu Ende.)

Zadanie
3

5 minut

Egzaminujący: **Bitte lesen Sie die Aufgabe und überlegen Sie, was Sie sagen möchten. Sie haben dafür etwa eine Minute Zeit.**

Zdający: ≈ 1 min

Egzaminujący: (Po upływie ok. minuty, proszę – o ile to konieczne – powiedzieć: **Fangen Sie bitte an.**)

Wersja dla zdającego

Popatrz na ZDJĘCIE 1, ZDJĘCIE 2 i ZDJĘCIE 3

Wraz z kolegami/koleżankami przygotowujecie dla swoich niemieckich koleżanek i kolegów wystawę pt. „Przyroda w polskich miastach”.

- Wybierz zdjęcie, które Twoim zdaniem najbardziej będzie pasowało na plakat informujący o Waszej wystawie.
- Wyjaśnij, dlaczego odrzucasz pozostałe propozycje.

ZDJĘCIE 1

ZDJĘCIE 2

ZDJĘCIE 3

Załącznik nr 2, cd.

Zdający: ≈ 2 min .....
 Egzaminujący: **Danke. Jetzt stelle ich Ihnen zwei Fragen.**

Pytania dla egzaminującego:

Proszę zadać zdającemu dwa z poniższych pytań.

1. Wie können Menschen in Städten mit Natur in Einklang leben?
2. Welche Jahreszeit sieht in Städten am schönsten aus? Warum?
3. Wo kann man in Städten der Natur begegnen? Nennen Sie bitte Beispiele!
4. Stadt oder Land? Wo würden Sie den Winter lieber verbringen? Warum?

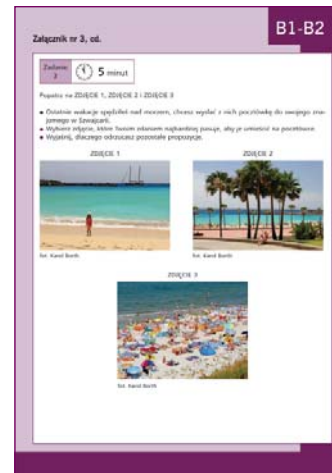
Zdający: ≈ 2 min .....
 Egzaminujący: **Wir danken Ihnen. Ihre Prüfung ist zu Ende.**

Na płycie CD znajdziesz załączniki do tej lekcji.

Zał. 3

Zał. 3, cd.

Zał.4

Zał. 4, cd.

Zał. 4, cd.

Na płycie CD znajdziesz załączniki do tej lekcji.

Załącznik nr 4, cd.

Załącznik nr 4, cd. B1-B2

Zadanie 3 5 minuty

Expansivierung: Bitte lesen Sie die Aufgabe und übertragen Sie, was Sie sagen möchten. Sie haben dafür etwa eine Minute Zeit.

Zielobjekt 1 min

Expansivierung: Das heißt es, manly, prouty - o to to konczony - powiadat: Fangen Sie bitte an!

Wersja dla zdajacych

Pracuj na ZADANIU 1, ZADANIU 2 i ZADANIU 3. Cytujmy wybrany tekst i wybrany obrazek, chętnie wykładaj z nich powiązanie do tematu i powiązanie w temacie.

- Wybierz zdanie, które Twoim zdaniem najbardziej pasuje, aby je umieścić na początku.
- Wybierz zdanie, którego zdaniem pozostałe propozycje.

ZADANIE 1 **ZADANIE 2**

ZADANIE 3

Załącznik nr 4, cd.

Załącznik nr 4, cd.

Zielobjekt 2 min

Expansivierung: Danke. Jetzt stelle ich Ihnen zwei Fragen.

Pytania dla egzaminujących: Proszę zadać zdajacyemu dwa z poniższych pytań.

- Wie kann das Wetter den Urlaub beeinflussen?
- Wozum vertragen viele Polen ihren Urlaub lieber in ausländischen Kurorten als am polnischen Meer?
- Wie können neue polnische Küste für die Touristen attraktiver machen?
- Wahre Landschaft ist besser für die Erholung? Begründen Sie bitte Ihre Meinung!

Zielobjekt 2 min

Expansivierung: Wir danken Ihnen. Ihre Prüfung ist zu Ende.

Załącznik 5

Załącznik nr 5 B1-B2

Zielobjekt 3 minuty

Expansivierung: Bitte lesen Sie die Aufgabe und übertragen Sie, was Sie sagen möchten. Sie haben dafür etwa eine Minute Zeit.

Zielobjekt 30 sek.

Expansivierung: Das heißt es, manly, prouty - o to to konczony - powiadat: Fangen Sie bitte an!

Wersja dla zdajacych

Pracuj na ZADANIU 1 z AUSTRII przygotowanym projektem z poprzedniej Półki. Porozmawiaj z partnerem na ten temat. Powinno podać 4 kwestie, które muszą zostać w rozmowie z egzaminującym.

Buttons: Redakcja projektu, Zweryfikuj, które opisanie, Redakcja, które opisanie, Data i sposób przedstawienia.

Zielobjekt 4 minuty

Załącznik 5, cd.

Załącznik nr 5, cd.

Zadanie 3 5 minuty

Expansivierung: Bitte lesen Sie die Aufgabe und übertragen Sie, was Sie sagen möchten. Sie haben dafür etwa eine Minute Zeit.

Zielobjekt 1 min

Expansivierung: Das heißt es, manly, prouty - o to to konczony - powiadat: Fangen Sie bitte an!

Wersja dla zdajacych

Pracuj na ZADANIU 1, ZADANIU 2 i ZADANIU 3. Cytujmy wybrany tekst i wybrany obrazek, chętnie wykładaj z nich powiązanie do tematu i powiązanie w temacie.

- Wybierz zdanie, które Twoim zdaniem najbardziej pasuje, aby je umieścić na początku.
- Wybierz zdanie, którego zdaniem pozostałe propozycje.

ZADANIE 1 **ZADANIE 2**

ZADANIE 3

Załącznik 6

Załącznik nr 6 B1-B2

Zielobjekt 2 minuty

Expansivierung: Guten Morgen/Guten Tag. Mein Name ist _____. Das ist mein Kollege _____/meine Kollegin _____.

Zielobjekt

Expansivierung: Danke. Bitte wählen Sie ein Set und geben Sie es mir. Damit möchte ich Ihnen recht ein paar Fragen stellen. Können wir anfangen?

Zielobjekt

PRZYKŁADOWE PYTANIA DO ROZMOWY WSTĘPNEJ:

Expansivierung: ERWART PRZYPADY

- Welche Nationalität haben Sie?
- Wie hat sich Ihr Leben eine Nationalität geändert? Beschreiben Sie bitte!
- Welche Nationalität haben Sie? Woher kommen Sie?
- Wozum sind Sie eine andere Nationalität?
- Welche Sprache für am besten? Woher kommen Sie?
- Wie machen Sie persönlich für die Umwelt?
- Welche Haustiere haben Sie?
- Haben Sie ein Haustier? Warum (nicht)?
- Welche Pflanzen sind mit Haustieren verbunden?
- Wozum sollen man ein Haustier besitzen?
- Beschreiben Sie eine Landschaft im Ostbayern!
- Glauben Sie an Wettervorhersagen? Warum (nicht)?
- Wie verhalten Sie Ihre Sonnenbrille lieber: im Ostbayern oder am Meer? Warum?

Zielobjekt

Expansivierung: Danke schön!

Załącznik 6, cd.

Załącznik nr 6, cd.

Zielobjekt 3 minuty

Expansivierung: Bitte lesen Sie die Aufgabe und übertragen Sie, was Sie sagen möchten. Sie haben dafür etwa eine Minute Zeit.

Zielobjekt 30 sek.

Expansivierung: Das heißt es, manly, prouty - o to to konczony - powiadat: Fangen Sie bitte an!

Wersja dla zdajacych

Pracuj na ZADANIU 1 z AUSTRII przygotowanym projektem z poprzedniej Półki. Porozmawiaj z partnerem na ten temat. Powinno podać 4 kwestie, które muszą zostać w rozmowie z egzaminującym.

Buttons: Redakcja projektu, Zweryfikuj, które opisanie, Redakcja, które opisanie, Data i sposób przedstawienia.

Zielobjekt 2 minuty

Expansivierung: Danke. Jetzt kommen wir zur Aufgabe Nummer 1. Damit möchte ich Ihnen zwei Fragen stellen. Können wir anfangen?

Expansivierung: Bitte lesen Sie die Aufgabe und übertragen Sie, was Sie sagen möchten. Sie haben dafür etwa eine Minute Zeit.

Zielobjekt 2 min

Expansivierung: Das heißt es, manly, prouty - o to to konczony - powiadat: Fangen Sie bitte an!

Pytania dla egzaminujących: Proszę zadać zdajacyemu dwa z poniższych pytań.

- Wozum kaufen sich Menschen Tiere? Begründen Sie bitte Ihre Meinung!
- Welche Pflanzen bringen Haustiere mit sich? Nennen Sie bitte ein paar Beispiele!
- Wozum haben manche Menschen solche, gefährliche Tiere zum Beispiel Katzen oder Hunde?
- Wozum Sie gerne in einem Tierheim arbeiten? Warum (nicht)?

Zielobjekt 2 min

Expansivierung: Wir danken Ihnen. Ihre Prüfung ist zu Ende.

Załącznik 6, cd.

Załącznik nr 6, cd. B1-B2

Zadanie 3 4 minuty

Expansivierung: Bitte beschreiben Sie das Bild. Sie haben dafür etwa eine Minute Zeit.

Wersja dla zdajacych

Zielobjekt 1 min

Expansivierung: Danke. Jetzt stelle ich Ihnen 3 Fragen.

Pytania dla egzaminujących:

- Hilf das Mädchen auf dem Foto zu helfen?
- Wozum helfen manche Menschen solche, gefährliche Tiere zum Beispiel Katzen oder Hunde?
- Wozum Sie gerne in einem Tierheim arbeiten? Warum (nicht)?

Zielobjekt 2 min

Expansivierung: Danke, jetzt kommen wir zur Aufgabe Nummer 3. Damit möchte ich Ihnen zwei Fragen stellen. Können wir anfangen?

Załącznik 6, cd.

Załącznik nr 6, cd.

Zielobjekt 5 minuty

Expansivierung: Bitte lesen Sie die Aufgabe und übertragen Sie, was Sie sagen möchten. Sie haben dafür etwa eine Minute Zeit.

Zielobjekt 1 min

Expansivierung: Das heißt es, manly, prouty - o to to konczony - powiadat: Fangen Sie bitte an!

Wersja dla zdajacych

Pracuj na ZADANIU 1, ZADANIU 2 i ZADANIU 3. Cytujmy wybrany tekst i wybrany obrazek, chętnie wykładaj z nich powiązanie do tematu i powiązanie w temacie.

- Wybierz zdanie, które Twoim zdaniem najbardziej pasuje, aby je umieścić na początku.
- Wybierz zdanie, którego zdaniem pozostałe propozycje.

ZADANIE 1 **ZADANIE 2**

ZADANIE 3

Załącznik 6, cd.

Załącznik nr 6, cd. B1-B2

Zielobjekt 2 min

Expansivierung: Danke. Jetzt stelle ich Ihnen zwei Fragen.

Pytania dla egzaminujących: Proszę zadać zdajacyemu dwa z poniższych pytań.

- Wozum kaufen sich Menschen Tiere? Begründen Sie bitte Ihre Meinung!
- Welche Pflanzen bringen Haustiere mit sich? Nennen Sie bitte ein paar Beispiele!
- Wozum haben manche Menschen solche, gefährliche Tiere zum Beispiel Katzen oder Hunde?
- Wozum Sie gerne in einem Tierheim arbeiten? Warum (nicht)?

Zielobjekt 2 min

Expansivierung: Wir danken Ihnen. Ihre Prüfung ist zu Ende.

Umweltschutz im Alltag... mit der Maus

... czyli o serwisach internetowych poświęconych ekologii w życiu codziennym

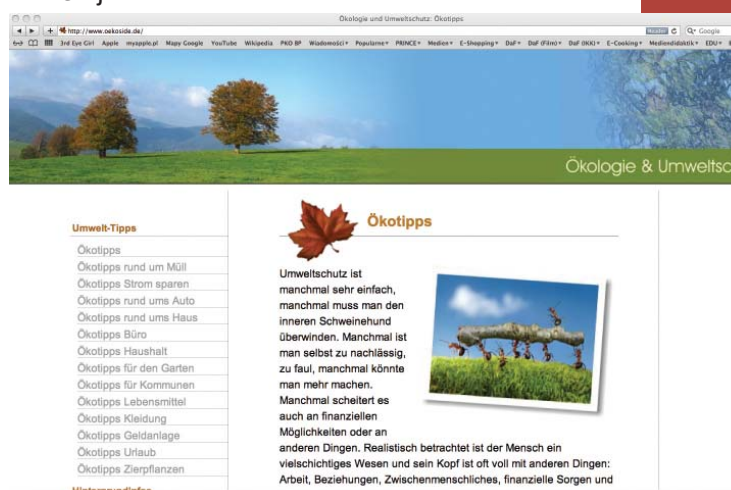
Ochrona środowiska jest tematem, który w krajach niemieckojęzycznych już od wielu lat zajmuje bardzo ważne miejsce w dyskursie publicznym. Zarówno w Austrii, Szwajcarii jak i w Niemczech istnieje wiele organizacji i ruchów społecznych zajmujących się aktywnym działaniem na rzecz środowiska naturalnego. W przypadku Niemiec nawet jedna z głównych partii politycznych, Związek 90/ Zieloni (niem. *Bündnis 90/ Die Grünen*) wywodzi się m.in. z powstałych w latach 70. XX wieku ruchów ekologicznych i do dziś angażuje się w walkę z zanieczyszczeniem środowiska i z energią jądrową oraz w promocję praw zwierząt itp.

Od lat Niemcy są w awangardzie państw troszczących się o środowisko. Kraj ten zawsze przyłączał się do wszelkich inicjatyw, które zmierzały do tego, by minimalizować zgubny wpływ cywilizacji na świat, np. przez ograniczenie oddziaływania gazów cieplarnianych na klimat i atmosferę Ziemi. Po katastrofie elektrowni jądrowej Fukuszcima w Japonii rząd Angeli Merkel zapowiedział natychmiastowe zamknięcie ośmiu najstarszych elektrowni jądrowych i ogłosił, że do 2022 r. zamkniętych zostanie kolejnych dziewięć. Oznacza to tym samym, że podczas gdy w Polsce poważnie rozważa się budowę pierwszej elektrowni tego typu, w Niemczech za dziesięć lat nie będzie już żadnej, chociaż ich produkcja zaspokajała aż 25 procent zapotrzebowania energetycznego kraju. Zmiany obejmują także elektrownie korzystające z węgla, gazu i ropy. Zgodnie z projektami rządowymi będą one systematycznie zamykane. Docelowo w 2050 r. aż 80 proc. energii dla tego wysoko uprzemysłowionego państwa, które zamieszkuje ponad 80 milionów obywateli, będzie pozyskiwane ze źródeł odnawialnych, głównie słońca i wiatru.

Wszystko to sprzyja oczywiście ochronie środowiska, w tym także lasów, których znaczenie dla Niemiec i Niemców jest znacznie większe niż mogłoby się wydawać. „Der deutsche Wald” to przecież jedno z tzw. „miejsc pamięci” (niem. *Erinnerungsorte*) two-

rzących kolektywną pamięć wspólnoty kulturowej tworzonej przez Niemców². Ochrona środowiska to jak widać temat ważny dla osób wywodzących się z interesującego nas kręgu kulturowego. Potwierdzają to relacje różnych osób, które mieszkały w Niemczech przez dłuższy czas, np. Dawida Marsha, korespondenta gazety „Financial Times” i autora tekstu pt. „Gebrauchsanweisung für Deutschland”, który pisze, że z czego jak z czego, ale z dziury ozonowej w Niemczech żartować nie wypada, a przyznoszone przy okazji składania wizyt u niemieckich znajomych kwiaty należy zawiązać wyłącznie w papier wytworzony z makulatury.

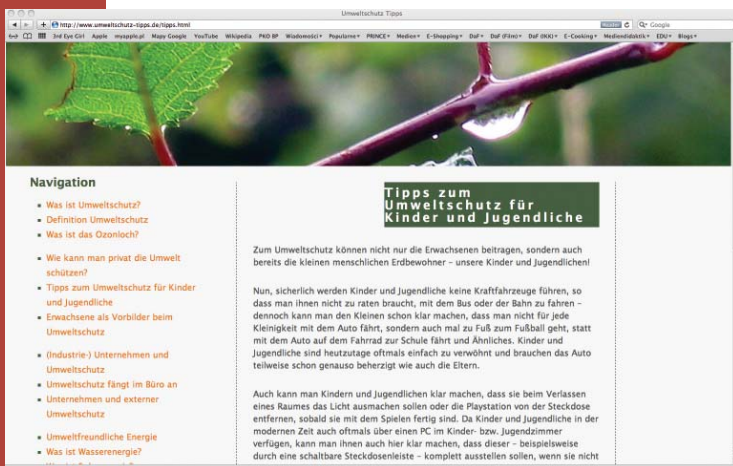
Niemieckojęzyczny Internet jest oczywiście pełen stron o tematyce ekologicznej. Poniżej prezentujemy kilka wybranych przykładów stron WWW, które mogą przydać się w przygotowaniu i przeprowadzeniu lekcji.

- www.oekoside.de – strona, której autor przekonuje, że życie w zgodzie z naturą nie jest trudne: „Umweltschutz ist manchmal sehr einfach, manchmal muss man den inneren Schweinehund überwinden. Manchmal ist man selbst zu nachlässig, zu faul, manchmal könnte man mehr machen.”

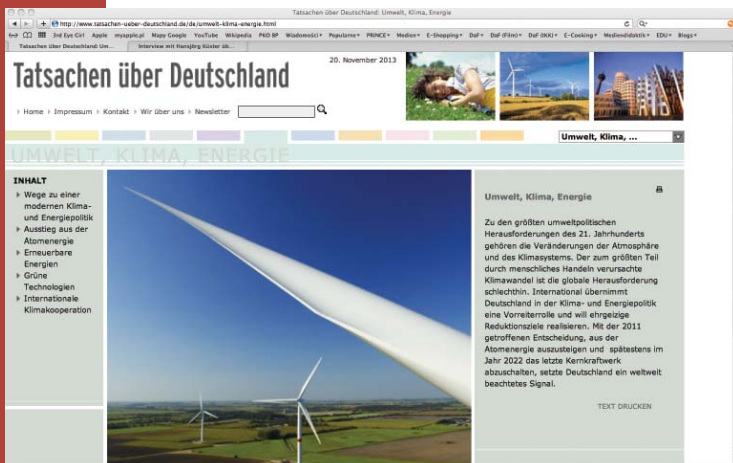
¹ Dr Sebastian Chudak jest adiunktem w Instytucie Filologii Germańskiej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

² Por. rozdział poświęcony lasom w trzeciej części publikacji „Deutsche Erinnerungsorte” (E. François/ H. Schulze (red.), München, Verlag C. H. Beck, 2001, s. 187–200). Na temat „miejsca pamięci” pisaliśmy szerzej w kontekście przypadającej na ubiegły rok 200. rocznicy urodzin Ryszarda Wagnera w nr 4/2013 „Naucaj lepiej”.

Umieszczone tu porady („Ökotipps“ w rubryce „Umwelt-Tipps“) dotyczą nie tylko zasad sortowania odpadów lub oszczędzania energii elektrycznej, ale także tego, jak prawdziwy „homo oecologicus“ powinien zachowywać się w ogrodzie lub biurze, jaką powinien wybierać żywność lub jaką odzież kupować itd. Poziom trudności wszystkich tekstów jest taki, że już uczniowie na poziomie biegłości językowej B1+ powinni poradzić sobie z ich zrozumieniem. Praca z materiałami umieszczonymi w rubryce „Hintergrundinfos“ wymaga już wyższego poziomu kompetencji. Zebrane tu teksty i linki to doskonała baza do WebQuestów, tj. projektów realizowanych za pomocą Internetu, o których pisaliśmy szczegółowo w nr 3/2013 „Nauczaj lepiej”. W stylu podobnym do www.oekoside.de utrzymywana jest także strona www.umweltschutz-tipps.de. Jej autorzy w przystępny sposób wyjaśniają, czym jest „Umweltschutz“ i piszą o tym, jak dzieci, młodzież (por. też www.kinderinfo.de/natur/kind-uws.htm) i osoby dorosłe (por. też www.oeko-beratung.at – szczególnie rubrykę „Ökologie im Alltag“) mogą przyczynić się do ochrony środowiska.

- www.tatsachen-ueber-deutschland.de – strona firmowana przez Urząd Spraw Zagranicznych RFN, na której w rubryce „Umwelt, Klima, Energie“ publikowane są informacje na temat polityki Niemiec w zakresie ochrony środowiska, w tym

np. działań prowadzących do wyłączenia elektrowni atomowych i zwiększenia udziału technologii proekologicznych (niem. *Grüne Technologien*) w przemyśle. Zebrane tu informacje prezentowane są zwykle w sposób kompaktowy i ilustrowane ułatwiającymi zrozumienie grafikami, co pozwala na wykorzystanie ich w pracy z uczniami o niekoniecznie najwyższym poziomie biegłości językowej. Dodatkowym atutem jest też to, że pod adresem www.tatsachen-ueber-deutschland.de/pl dostępna jest wersja polskojęzyczna strony. Dzięki temu nawet uczniowie początkujący, któ-

rych poziom kompetencji językowej nie pozwala na zajmowanie się tak złożoną tematyką w języku docelowym, którzy są jednak zainteresowani szeroko pojętą kulturą Niemiec, mogą znaleźć tu rzetelne informacje. Podobny charakter ma strona www.deutschland.de, elektroniczna wersja publikowanego już od wielu lat kwartalnika „Deutschland”. Jej autorzy kładą większy nacisk na aktualne wydarzenia. Spektrum poruszanych przez nich tematów jest z pewnością szersze, ich teksty są jednak zdecydowanie trudniejsze od tych z wspomnianych powyżej stron. Z pewnością będą jednak pomocne w przygotowaniu się do zajęć.

W Polsce od kilku już lat pojawiają się różnego rodzaju inicjatywy, których celem jest rozwijanie świadomości ekologicznej naszego społeczeństwa.

Niektóre z nich, jak np. akcja „Kubusiowi przyjaciele natury” (<http://przyjacielenatury.pl>), adresowane są do dzieci, które w zabawowy sposób uczą się o tym, jak chronić środowisko naturalne przed zgubnym wpływem cywilizacji. W niemieckojęzycznym Internecie znaleźć można kilka stron WWW przeznaczonych dla tej właśnie grupy docelowej:

- www.fideldidu.de (warto zajrzeć tu do rubryk „Umwelt schützen” i „Energie sparen”; znajdziemy tu odpowiedzi na pytania takie, jak np. „Was ist der Treibhauseffekt?” lub „Warum schmilzt das Eis?”, lub łatwe do zrozumienia wyjaśnienia takich pojęć, jak np. „Biomasse”, „Erdwärme” lub „Windkraft”),
- <http://kinder.wald.de> (szczególnie warta pole-

cenia jest tu rubryka „Wozu brauchen wir den Wald?”, w której umieszczono interaktywny quiz z wieloma interesującymi pytaniami dotyczącymi roli lasu w ekosystemie),

- www.hanisauland.de (tu w dziale „Spezial” znaj-

dziemy rubrykę „Klimaschutz”, w której umieszczono m.in. komiks „Klimawandel – was tun?”),

- <http://abkids.de> (w rubryce „Spiele” znajdują się tu dwie gry internetowe, pierwsza („Müll füttern”) polegająca na przeciąganiu do odpowiednich pojemników na odpady pojawiających się na ekranie śmieci, druga („Sortier die Bobbels”), której celem jest ćwiczenie umiejętności prawidł-

owego sortowania śmieci),

- www.bmu-kids.de (adresowana do dzieci wersja strony *Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit*, na której np. w rubryce „Spiele” znajdziemy kilka interaktywnych gier, a w rubryce „Wettbewerbe” propozycje konkursów, w który uczniowie mogliby także wziąć udział).

W następnym numerze:

Pragniemy zachęcić Państwa do zapoznania się z następnym numerem *Nauczaj Lepiej-Język Niemiecki*, który poświęcimy stolicom krajów niemieckiego obszaru językowego. Znajdziecie w nim Państwo atrakcyjne materiały z propozycjami ćwiczeń z tego tematu.

Żywimy nadzieję, że te propozycje będą służyły Państwu do rozbudzania zainteresowań uczących się, a także do wspierania ich motywacji do dalszej nauki języka niemieckiego.

Drogie Czytelniczki i Drodzy Czytelnicy!

Prenumerata to jedyny sposób na systematyczny kontakt z nowym i nowoczesnym piśmem dla nauczycieli języka niemieckiego wszystkich poziomów nauczania. Znajdziecie w nim nowatorskie koncepcje metodyczne, fachowe porady, praktyczne materiały i multimedialną pomoc w prowadzeniu lekcji.

Zapraszamy do odwiedzenia naszej witryny www.edupress.pl i przejścia do działu Prenumerata, gdzie można przeczytać o warunkach zakupu czasopisma i o specjalnych ofertach rabatowych.

Übung macht den Meister

Besser spät als nie

Aller Anfang ist schwer

Irren ist menschlich

**Ende gut,
alles gut**

I. PRENUMERATA ZA POŚREDNICTWEM WYDAWCY

Zamawiając roczną prenumeratę za pośrednictwem Wydawcy, otrzymujecie Państwo **rabat w wysokości 5% od ceny czasopisma.**

Prenumeratę za pośrednictwem Wydawcy można zamówić:

■ **przez Internet**, zakładka „Prenumerata” na stronie www.edupress.pl

i w sklepie internetowym www.raabe.com.pl;

■ **e-mailem**: prenumerata@raabe.com.pl; ■ **telefonicznie**, pod numerem (22) 244 84 11;

■ **faksem**, z dopiskiem „Prenumerata”, fax: (22) 244 84 10; ■ **listownie**, pod adresem: Dr Josef Raabe Spółka Wydawnicza Sp. z o.o., ul. Młynarska 8/12, 01-194 Warszawa

Tytuł	Liczba wydań (I i II półroczu)	Cena prenumeraty rocznej	Cena prenumeraty w I półroczu
Miesięczniki			
Matematyka	11 (6+5)	203,50	111,00
Polonistyka	11 (6+5)	203,50	111,00
Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne	11 (6+5)	247,50	135,00
Wychowanie w Przedszkolu z Dodatkiem Prawnym Nauczyciela i Dyrektora Przedszkola i plakatami dydaktycznymi	11 (6+5)	214,50	117,00
Życie Szkoły (dla nauczycieli klas 1-3) z plakatami dydaktycznymi	11 (6+5)	214,50	117,00
Dwumiesięczniki			
Biologia w Szkole z Przyrodą	6 (3+3)	129,00	64,50
Chemia w Szkole	6 (3+3)	129,00	64,50
Fizyka w Szkole z Astronomią	6 (3+3)	135,00	67,50
Geografia w Szkole	6 (3+3)	129,00	64,50
Wiadomości Historyczne z WOS	6 (3+3)	135,00	67,50
Kwartalnik			
Język Niemiecki	4 (2+2)	100,00	50,00

II. PRENUMERATA DOSTARCZANA PRZEZ FIRMY KOLPORTERSKIE:

1. **RUCH SA** – zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl. Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰-17⁰⁰. Koszt połączenia wg taryfy operatora.

2. **GARMOND PRESS** – tel. 22 836 69 21 prenumerata.warszawa@garmondpress.pl.

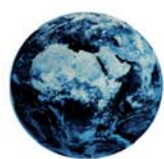
3. **KOLPORTER S.A.** – prenumeratę instytucjonalną można zamawiać w oddziałach firmy. Informacje: www.kolporter.com.pl.

4. **POCZTA POLSKA** – zamówienia we wszystkich urzędach pocztowych lub u listonoszy, drogą elektroniczną: www.poczta-polska.pl. Infolinia w godz. 8⁰⁰-22⁰⁰: 801 333 444 (dla telefonów stacjonarnych) i 801 333 444 (dla telefonów komórkowych i z zagranicy).

III. NUMERY ARCHIWALNE W WERSJI ELEKTRONICZNEJ dostępne są w sklepie internetowym www.raabe.com.pl.

IV. NUMERY ARCHIWALNE DRUKOWANE z lat 2012 i 2013 dostępne są w ograniczonym zakresie. Przed złożeniem zamówienia prosimy o kontakt pod adresem: prenumerata@raabe.com.pl.

Zamów prenumeratę przez Internet
edupress.pl   kiosk24.pl   raabe.com.pl

<http://www.edupress.pl>

Redakcja Czasopism Pedagogicznych EduPress, Dr Josef Raabe Spółka Wydawnicza Spółka z o.o.
Wola Plaza, ul. Młynarska 8/12, 01-194 Warszawa, tel. 22 244 84 11, faks 22 244 84 10, e-mail: prenumerata@raabe.com.pl

www.edupress.pl

na kreatywne opowiadanie

Specjalna konkursowa
PROMOCJA
na Obrazkowe kostki do układania
opowiadań (nr kat. 200-9010)
57,⁰⁰ teraz 48,⁰⁰ PLN*

* PROMOCJA ważna do 28.03.2014 r. na hasło „Śmiech to zdrowie”

LACHEN IST GESUND

Napisz opowiadanie, bo jeśli lubisz płakać...
ze śmiechu lub wzruszenia, lubisz czytać,
a jeszcze bardziej pisać, to ten konkurs jest właśnie dla Ciebie!
Zbierz grupę językowych zapaleńców lub całą klasę podzieloną
na grupy napiszcie, na podstawie wylosowanych obrazów,
krótkie opowiadanie, które urzeknie, rozśmieszy, zachwyci!
Do tego wygraj ciekawe nagrody i baw się
świetnie podczas nauki.

KATEGORIE KONKURSU:

Klasy 4-6

Koło fortuny
- **nagroda główna**
fantastyczna pomoc do tworzenia
własnych konkursów,
pozytywnie motywująca
do uczenia się.

dla Gimnazjum

Kostka dźwiękowa
- **nagroda główna**
włóż rysunki, kropki, zdjęcia
i nagraj dźwięki na każdej
ściance kostki - twórz
własne gry edukacyjne.

* szczegółowe zasady konkursu, informacje o pozostałych nagrodach oraz kartoniki obrazkowe, znajdziesz na educarium.pl